Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 439 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒՆԻՍ 1885 — (Ն. Տ.) 2 ՅՈՒԼԻՍ 1885 — 19 ԹՒ. — 1885

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆ

Դիմումներ՝ մեկ տարվան համար 5 զուրուշ։ Երկու տարվան համար 2 զուրուշ է։ տարին տեղափոխելու համար զատ տարվան համար կ՝ընդունվի։
Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՎԵԼՔ օրագրի»
ԹՄՐԱԳՐԱՏՈՒՆ։ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։
Իսկ գումարները հետեւեալ հասցէին՝
Գազէթա ատարասի Զարեանդ Նորատունկեան խանում
Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՎԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	գահեկան	ադամի.....
»	»	Վեցամսեայ	»	» 1
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
Դուրսառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան				» 240
Դուրսառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ			»	» 120
Օտար երկիրներ		Տարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան զրկուածները և էնամակ կամ գրութիւնները չ՝տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱ ՑԱՓՐԻԿԷ. Ծանուցինք անցեալ օր թէ ֆրանսական զրահաւոր մը Թանճէր հասած է՝ Ֆրանսա տանելու համար Մարոքի Սուլթանին արտասովոր Դեսպանութիւնն, ում կ՝ընկերանայ Մարոքի ֆրանսական դեսպանը։ Մարոքի Դեսպանութեան անմիջական նպատակն է՝ ըստ պաշտօնական յայտարարութեանց՝ Բարիզի կառավարութեան հետ համաձայնիլ Մարոքի և Ճէզայիրի սահմանաց ուղղութեան և ճիշդ գծման մը համար. բայց ոչ-պաշտօնական տեղեկութիւնք աւելի ծանրակշիռ նպատակներ կը վերագրեն այս մեծահանդէս Դեսպանութեան։ Ո՛չ ևս կարելի է սքօղել թէ Ֆրանսա թեկն կ՝ածէ ազդեցութեան առաւելակշռութիւն ստանալու Մարոքի մէջ, և նման Թունուզեան խնդրոյն, կարելի է որ Մարոքեան խնդիրն ևս շատ չանցած դիւանագիտական ծանր խնդրոյ մը կերպարանն ստանայ։ Զ՝Թունուզ կերպիւ իւիք ճէզայիրի կցելէ յետոյ, Ֆրանսացիք ոմանք կը յայտարարեն թէ Անգլիա և Սպանիա դուրս պէտք է նետուին Մարոքէն, յորում բաւական ազդեցութիւն ստացած են, և Ֆէսի Սուլթանն ալ վիճակակից պէտք է լինի Թունուզի Պէյին։ Մինչ Իտալացիք աչք տնկած են Տրիպոլսոյ վրայ, որ նախկին Կարքեդոնի հողին վրայ է, Ֆրանսացիք հոն ալ Իտալացւոց դէմ հակամրցող կը հանդիսանան, և (ինչպէս Մէնէրեոր Օբէռդալ արտատպած է Թայմսի մէկ Թղթակցութենէն) կը յայտարարեն թէ իւր կարգին Տրիպոլիս վիճակակից պէտք է լինի Մարոքի։ Ըստ ֆրանսական պատմութեան, Մարոքի Սուլթանը խնդրեր է մտնել ֆրանսական թեւարկութեան կամ հովանաւորութեան ներքեւ։ Ուստի, Ֆրանսացիք խսիւկը գանգատին Թանճէրի բրիտանական դեսպանին ընթացքէն, որ անկախութեան ոգին վառ պահելով Մարոքի կառավարող դասուց սրտին մէջ, «կը պաշտպանէ Մարոքեան բարբարոսութիւնն և դերութիւնն ընդդէմ յառաջդիմութեանց ֆրանսական քաղաքակրթութեան։» Շատ միամիտ պէտք է լինել հաւատալու համար թէ Ֆրանսացի գործակալք Ֆրանսայի քաղաքակրթութեան շահը կը պաշտպանեն Մարոքի մէջ։ Կարգ մը մեքենայութիւններ են, պաշտօնական, սեղանաւորական, դիւանագիտական, որ պատճառ եղան Թունուզի գրաւման, և այժմ ի Մարոքը կը դիտուին նախաշաւիղ նշանք նոյն մեքենայութեանց և նոյն դարձուածոց։ Բայց մինչ Թունուզի մասին բաց յՕսմ. կառավարութենէն ոչ մէկ տերութիւն արգելք եղաւ ֆրանսայի յառաջխաղացութեան, Մարոքի երկիրը սահմանակից է Ճիպրալտարի նեղուցին, և Անգլիա թող չի կրնար տալ որ զօրաւոր հակառակորդի մը ձեռք անցնի այդպիսի փափուկ և կարեւոր դիրք մը։ Սպանիա, միւս կողմէ, առաւելագոյն պատճառներ ունի ընդդիմանալու. զի Մարոքի երկրին վրայ ինչ ինչ կէտեր Սպանիացւոց իշխանութեան ներքեւ են, և Սպանիա ունի հողային պահանջումներ Ֆէսի Սուլթանին դէմ, որք լուծում չեն ստացած դեռ։ Իրենց հայրենեաց դիմացի եզերաց վրայ հաստատուած, Սպանիացիք որք զՄարոք բաւական կասկածելի իրաւամբ իրենց ժառանգութիւն կը համարեն՝ չպիտի կրնան թոյլատրել որ հզօր տերութիւն մը՝ տիրելով Մարոքի՝ վերջ դնէ իրենց բոլոր ակնկալութեանց։ Արդ, Անգլիոյ և Սպանիոյ ընդդիմութիւնը բաւական է չեզոքացնել ֆրանսական գործողութիւնն, եթէ Մարոքի դրաման մը համամտութիւններն ստանայ գործը։

* *

Երբ քաղաքակիրթ ազգ մը կը տիրէ բարբարոս կամ կէս-քաղաքակիրթ ազգի մը երկրին, սովորաբար երկու տարբեր խորհրդածութիւններ կը ներկայանան մեր մտաց։ Առաջին խորհրդածութիւնը սա է. «Քաղաքակրթութեան հոսանքն անդիմադրելի է. ոչ-քաղաքակիրթ տարերք պարտին տեղի տալ քաղաքակիրթ տարերաց. ինչպէս համայն արարչագործութեան մէջ, նմանապէս մարդկային սեռի տեսակաց մէջ ընտրելագոյններն են որ պարտին կանգուն մնալ, կուլ տալով կամ իրենց հետ ձուլելով միւսները. բնութեան օրէնքն է այս. ինչ որ ծովուն տակ, օդին մէջ և երկրիս երեսը տեղի կ՝ունենայ ամեն օր, չի կրնար մուտ չգտնել նաև քաղաքական և ընկերական կեանքին մէջ. այդ բնական օրինաց զօրութեամբ, քաղաքակիրթ ազգերն ամ ըստ ամէ պարտին ծաւալիլ, գրաւել երկրիս այն մասեր որք լաւ գաղթաւորուած չեն, տիրելով այն ազգաց որք քաղաքակրթութեան սանդուխին վրայ ստորին են իրենցմէ և ֆիզիքապէս ու մտապէս աւելի տկար։»

Միւս խորհրդածութիւնը սա է. «Միայն ֆիզիքական օրինօք չէ՛ որ կը վարի Մարդկութիւնն, այլ նաև մտային և բարոյական օրինօք։ Այս վերջին կարգի օրէնքներն են որ Արդարութեան, Հաւասարութեան և Բարեսիրութեան գաղափարներ ու զգացումներ յառաջ բերած են։ Թերեւս օր մը բոլոր ոչ-քաղաքակիրթ ազգեր տեղի պիտի տան քաղաքակիրթ ազգերու. բայց բռնի կատարել զայս կերպարանափոխութիւն հակառակ է Արդարութեան ամեն գաղափարաց, և Բարեշրջման ամեն իմաստասիրական տեսութեանց։ Ինչպէս ամեն անհատ, իւր ֆիզիքական ու մտային ամեն աննպաստ հանգամանաց հակառակ, ապրելու անջնջելի իրաւունք մ՝ունի, ամեն ազգ, ամեն ժողովուրդ իւր յատուկ կեանքով ապրելու բնական իրաւունք մ՝ունի, ինչ որ լինի իւր քաղաքակրթութեան աստիճան։ Ցանուն քաղաքակրթութեան բնակավայրերուն, նուաճել զայն, ցրուել զայն, երջանկութեան խոստմամբ ապերջանիկ ընել զայն, բռնաբարութիւն է, հարստահարութիւն է, կեսարականութիւն է, և հարստահարութիւնը չարդարանար այն փաստով թէ հը-զօրն է միայն կարող հարստահարելու և թէ տկա՛րն է միայն որ կը-նայ հարստահարուիլ, ինչպէս որ կեսարականութիւնը չարդարանար այն փաստով թէ հռոմէական բանակներն իրենց արշաւած տեղեր թողուցին հետքեր բարձրագոյն քաղաքակրթութեան մը, քան զոր ինչ կար այն ատեն Ասիոյ և Ափրիկէի գրաւեալ մասանց մէջ։ Բնութեան օրէնքն և Արդարութեան օրէնքը կ՝ընդունին ազատ մրցում, բայց ո՛չ բռնաբարութիւն։ Ազատ մրցումն, իսկ արհեստները տեղի կուտան կատարելագործուած արհեստներուն, և բարբարոս ազգերը քաղաքակրթուածներուն։ Պէտք է թողուլ որ ազատ մրցումն որոշէ ազգաց և ազանց ապագայ ճակատագիրն։ Անհաւասար պայմաններու մէջ ազատ մրցումն անհնար է. պէտք է ուրեմն թողուլ որ ամեն ազգ ըստ կարի ընդարձակագոյն ազատութեան մը մէջ ցոյց տայ թէ ի՞նչ է, ի՞նչ կ՝արժէ և ի՞նչ կրնայ ընել։ Քաղաքակիրթ ազգաց զինուորական աշխարհակալութիւնք կ՝եղծանեն այս հաւասարութեան նախնական պայմանն, և փոխանակ ազատ մրցման, գերութիւն կուտան նուաճեալ ազգաց, թէև գերեվաճառի ջնջումն եղած լինի իրենց աշխարհակալութեանց սկզբնական պատճառը։»

* *

Աւասիկ երկու տարբեր աշխարհավարութիւններ, որոց փոխն ի փոխ հետեւած են քաղաքակիրթ տերութիւնք։ «Կայսերականութիւն» (իմբէրիալիզմ) ասուած զուտաս առաչրս աշխարհավարութեան, և Մանչէսդրեան դպրոցի վարդապետութիւն, կամ Ոչ-միջամտութեան աշխարհավարութիւն կ՝անուանի երկրորդն։ Եւս առաւել ճշդելու համար երկուքին տարբերութիւնը, կ՝ըսենք թէ զանազան առիթներու մէջ առաջնոյն հետեւող եղած են Նարոլէոն Առաջին, Մէդէրնիխ, Բալմէրսդոն, Պիքոնսֆիլտ և Պիզմարք. և երկրորդ աշխարհավարութեան հետեւած են Բանկիկ, Բալուր, Ուաշինկդըն և Կլատսդոն։ Մի և նոյն տերութիւն երբեմն միոյն և երբեմն միւսին հետեւած է։ Այսպէս, Անգլիացիք երբ կը տիրէին Հնդկաստանի, կամ կը կռուէին իրենց տիրապետութեան ներքեւ պահելու համար զՄերիկա, կը հետեւէին առաջին աշխարհավարութեան։ Բայց երբ Ռուսիոյ թոյլ չէին տար մտնել Թուրքիա, և ասոր համար Խրիմու պատերազմն յանձն կ՝առնուին, կամ երբ՝ հակառակ Եւրոպական հզօր խորհրդատուաց ոմանց յորդորներուն՝ կը դժկամակէին իւրացնել զԵգիպտոս, կամ երբ անկախութիւն կուտային Թրանսվալի Պոէրաց, երկրորդ աշխարհավարութեան կը հակէին։ Նմանապէս Ֆրանսացիք, երբ Մէքսիկայի արշաւանքը կը կատարէին, և երբ ձէզայիրի և Թունուզի աշխարհակալութիւններն ի գլուխ կը հանէին, կը հետեւէին առաջին աշխարհավարութեան։ Բայց երբ Երկրորդ Կայսրութիւնն ազդութեանց դառը ձեռք կ՝առնուր և անով կը հարուածէր զԱւստրիա՝ Իտալիոյ անկախութիւնն ստանալով, երկրորդ աշխարհավարութեան հետեւող կը լինէր։ Ռուսք, իբրեւ Եգիպտոս աշխարհակալ ազգ, առաջին աշխարհավարութեան համակերպած են միշտ. բայց իրենց քաղաքական հաշուոց համար ճարտարապէս օգուտ քաղեցին նաև երկրորդ վարդապետութենէն, երբ կը դիմադրէին Պուլկարիոյ խնդիրն։

Արդ, երբ Ֆրանսացիք, ըստ ամենայն հաւանականութեան, կը պատրաստուին Թունուզեան պատմութեան երկրորդ տպագրութիւն մ՝ընել ի Մարոք, խնդիր է թէ իրենց ընթացք վերեւ գծուած առաջինն թէ երկրորդ վարդապետութեան համեմատ դատելի է։ Ցաճախ դիտել տրուած է, կատարեալ իրաւամբ, թէ Ֆրանսացիք գաղթաւորիչ ազգ մը չեն, այսինքն՝ արամադրութիւն չեն ցուցներ օտար և հեռի երկրաց մէջ հաստատուելու և հոն իրենց գործունէութեան նոր դաշտեր բանալով հանդերձ, նպաստելու քաղաքակրթման այն երկրաց յորս հաստատուին։ Այս պատճառաւ է որ ֆրանսական գաղթականութենց ո՛չ մին ունեցած է երբեք անգլիական գաղթականութեանց յաջողութիւնն։ Ուստի, չենք հաւատար թէ Մարոքի աշխարհակալութիւնը ֆրանսական քաղաքակրթութեան մէկ նոր յաղթանակը վարսայ հաստատուիլ երբեք։ Թէ՛ Ճէզայիրի և թէ՛ Թունուզի մէջ, ուրիշ Եւրոպացի գաղթականներ — Իտալացիք, Սպանիացիք, Մալդէզք, — բուն ֆրանսացի գաղթականներէն շատ աւելի եղած են միշտ։ Մարոքի հետ ալ առաւելապէս սպանիական և անգլիական հպատակներ գործ կ՝ունենան քան ֆրանսական։ Ճանչելով այս իրողութեանց նշանակութիւնը, Ֆրանսայի մէջ բաւական զօրաւոր կուսակցութիւն մը բոլորովին հակառակ է «գաղթային ծաւալման», որ առանց իրական օգտի, ծանր ծախքեր ու զոհողութիւններ կը պատճառէ Հայրենեաց, միանգամայն մշտապէս տկարացնելով զայն Եւրոպոյ մէջ։ Արմատականք մանաւանդ, Պ. Բլէմանսոյի առաջնորդութեամբ, այս օրերս իրենց ընտրական հիմնագրոյ մէջ արձանագրեցին այս վարդապետութիւն, թէ Ֆրանսա պարտի զգուշանալ հեռաւոր երկրաց մէջ նոր աշխարհակալութեանց ձեռնարկելէ, և կեդրոնացնել ըստ կարի իւր ամեն ջիղերական և բարոյական ոյժերը իւր դրացեան Եւրոպա։ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի անկումը կը վերագրուի այս գաղթային ծաւալման դէմ ֆրանսական ժողովրդեան մէջ տիրած յեղաշրջման մը։ Մեր կարծեօք, այս երեւութի Ֆրանսայի բոլոր անկեղծ բարեկամները ուրախ պէտք է ընէ։ Ֆրանսայի թշնամիք միայն կրնան բաղձալ օտար, հեռաւոր և ամուլ ձեռնարկութեանց մէջ հոգւով ու մարմնով զբաղած տեսնելու ֆրանսական մեծ ազգն, որուն Եւրոպոյ մէջ զօրաւոր դիրք մը պահելն անչափ նպաստաւոր է քաղաքակրթութեան դատին, մանաւանդ հանրապետական դրութեան ներքեւ։ Արդի պայմանաց մէջ ֆրանսական ոստնգութիւն մ՝ի Մարոք ո՛չ միայն անարդար, ո՛չ միայն անօգուտ, այլ նաև Ֆրանսայի համար դրաստ ճիսասակար պիտի լինի։ Մեծ յաւուրս նեղով Անգլիոյ հետ, որ Ֆրանսայի բնական բարեկամը կը նկատուի։ Բայց ո՞վ գիտէ ապագայն ինչպիսի նորութիւններ կը վերապահէ։ Եթէ Անգլիոյ Պահպանողական կուսակցութիւնն, որուն հաշտ աչօք չի նայուիր Ֆրանսայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ յեղաշրջէ Պ. Կլատսդոնի աշխարհավարութիւնն, ո՞վ գիտէ թէ «փոխարինութեան» քաղաքականութիւնն ինչպիսի արդիւնքներ պիտի տայ Ֆրանսայի յԱֆրիկէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ. Թէպէտ, Լորտ Սալիսպըրիի Նախարարաց արտաքին և ներքին աշխարհավարութեան վրայ խօսելով յունիսի 23ին, կ՝ըսէ թէ Նախարարութեան պիտի պակսի այն ազդեցութիւն և զօրութիւն, զոր կուտան երեսփոխանական մեծամասնութիւն մը և պաշտօնի վրայ հաստատ կենալու կարողութիւն մը։ «Ոչ մէկ Տէրութիւն պիտի հաստատակամ հասանելութիւններ գոյացնել ա՛յնպիսի աշխարհավարաց հետ, (Լորտ Սալիսպըրի պաշտօնակցաց հետ,) որք, ըստ ամենայն հաւանական կարծեաց, պիտի յաղթուին առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ, և որոց պիտի յաջողէն ա՛յնպիսի Նախարարներ որք հաստատապէս տրամադիր են եղծանել իրենց Պահպանողական Նախարդաց գործն։» — Ադբարև շատ գէշ գուշակութիւն Պահպանողականաց համար, և զարմանալի է որ այս գէշ գուշակութիւն ընողն է Թայմս, որ այժմ առաւելապէս Պահպանողականաց կողմն է։

ՌՈՒՍԻԱ. Ռուսկի Կուրիէր կը ծանուցանէ թէ անցեալ տարի Ռուսիոյ բոլոր գործարանք արտադրեցին 230 միլիոն օխա շաքար։ Այս հաշուով խոստ. քիչ շաքար պատրաստուած է. զի մինչդեռ ի Ռուսիա մարդ գլուխ 2–2½ օխա շաքար կ՝ելնայ, Արեւմտեան Եւրոպոյ երկրաց մէջ մարդ գլուխ 8էն 13 օխա կ՝ելնայ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. Սբը Հէնրի Տրումմընտ Ուոլֆի Եգիպտոսի քաղաքական գործակալ անուանման լուրը մեծ տպաւորութիւն ըրաւ ի Դահիրէ։ Ֆոռ Ա-ֆէյրսթ կը հարցնէ թէ Սբը Ուոլֆ Սբը Պէյրթեկի՞ պիտի յաջողէ, իբրեւ պարզ գործակալ, թէ արտասովոր քննիչի պաշտօն մը պիտի կատարէ Լորտ Տրֆիրինի և Լորտ Նորթբրուքի նման։ Ամեն պարագայի մէջ, լոյս կը յայտնէ թէ Սբը Ուոլֆի պաշտման ազդունքն յոյժ տարբեր պիտի լինի նախորդաց ազդունքէն, և առաւել օգտակար պիտի լինի Եգիպտոսի։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՀՆԴԻԿՍ. Հնդկաստանէն եկած վերջին լուրեր Պոմպէյի մէջ հնտախտի նուազումը կը զեկուցանեն։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. Զարին կառավարութիւնն հրաժարած է Լորտ Մալիսպըրիի և Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլի հակառուս յատարարութեանց համար բացատրութիւն պահանջելու խորհուրդէն։ Լորտ Սալիսպըրի նախարարութիւնն ալ, ըստ ամենայն երեւութից, չպիտի յեղաշրջէ Կլատսդոն-Կրանվիլեան աշխարհավարութիւնը Ռուսիոյ հետ, և խնդիրն առնելով այն կէտէ ուր թողուած էր նախորդ նախարարութեան օրով, ի կատար պիտի ածէ խաղաղապէս։ — Բայց Սէնդ-Ճէյմսի նոր դահլիճն ա՛յնպիսի նոր ևս յանդուգն տարրեր կը պարունակէ, որ խահեմութիւն է բոլորովին ապահով եղանակաւ մը գուշակութիւններ չընել անոր ապագայ ընթացից վրայ։

ԴԱՐԱՏՍԱՂ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Քանի մը Դարատաղի ընտանիքներ փոփոք յայտնեցին Պուլկարիոյ հողին վրայ հաստատուելու։ Սոֆիայի կառավարութիւնը մերժեց, յայտարարելով թէ չի կրնար երաշխաւորել իրենց ապահովութեան։

ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ. Ֆրանսայի խնդիրն այժմ ի Ֆրանսա՝ Եւրոպայից վիճակ է։ Ամեն կուսակցութիւնք կը համաձայնին թէ Ելմնայոյցին բացն ահռելի է։ Հանրապետութեան կամ դէթ հանրապետական տիրող խմբակին հակառակորդք կառաջադրեն Եւրոպայից այս ողբալի վիճակն իրենց ձեռք զօրաւոր զէնք մ՝ընել կառավարութեան դէմ։ Պ. Ֆոլիէ, այս նիւթոց վրայ լաւագոյն հեղինակութիւնը, կը յայտարարէ թէ Ֆրանսայի Եւրոպայի մէջ անպարզելի զբաղումներ մը մէջ իսկած են։ Երկու երկիլիոնի չափ փոխառութիւն մը հարկ պիտի լինի, որոյ տակաւին նոր բեռ մը պիտի լինի Ֆրանսայի վրայ՝ օտար ազգաց դէմ մղուած տնտեսական մրցման մէջ։ Ինչ ինչ նշաններ կան թէ իբրաց այս վիճակ շատ գէշ տպաւորութիւն կ՝ընէ ժողովրդեան վրայ։ Թէ՛ կը հրաւիրէ իւր ընթերցողներ ծանր նշանակութիւն մը տալու սա իրողութեան թէ, Նախքնթաց) կիւրակի Արոպոյ երկրաց մէջ մարդ գլուխ 8էն 13 օխա կ՝ելնայ։

—= 85 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒ. ՎԷՊ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՎԻՄԵՐԱ ԳԵՏ

Սամ Մաշէլ դիտել տուաւ իւր ունկընդրաց թէ քանակին առաջնորդները ո՛չ մարդիկ էին, ո՛չ շունք, այլ եղնիք, որոց գերազանցութիւնը կը ճանչուէր իրենց համազգիներէն։ Աւելէն կ՝երթային կատարեալ լրջութեամբ, լաւ ճանքան ընտրելով քնաղդմամբ, և քայ համոզուած իրենց ակնածելի լինելու իրաւանց։ Այս պատճառաւ անդրդուք լաւ կը վարուէին անոնց հետ, որովհետեւ հօտը կը հնազանդէր անոնց՝ առանց քնաւ հակառակութեան։ Երբոր եղնիք կանգ առնուլ ուզէին, հարկ էր դիմանիլ անոնց այդ քմահաճոյից։ Դադարէ մը յետոյ վերսին ճանքայ եղնելու և զուր փորձ կը մնէր, եթէ նոքա չսային չուի նշանը։

Դուարածապետին աւելցուցած մի քանի մանրամասնութիւնք սքողոջացուցին այս արշաւանաց պատմութիւնն, որ արժանի էր գրուելու, եթէ ոչ հրամայուելու, նոյն ինքն Քսենոփոնէն։ Քանի որ բանակը դաշտի մէջէ երթար, լաւ էր։ քիչ դժուարութիւն, քիչ յոգնութիւն կար։ Կենդանիք կը ճարակէին ճանբուն վրայ, արօտներուն մէջէն բազմաթիւ առուակներէն ջուր կ՝ըմպէին, գիւղերը կը ննջէին, ցերեկը կը քալէին, և շուներուն ձայնովը կը համախմբուէին հլութեամբ։ Բայց մեծ անտառներու մէջ, պատկառուներու և եւքալիպտոսաց թաւուններու մէջ դժուարութիւնք կ՝ակէին։ Գուսարատակք, վայրք և գունդք իրարու հետ կը խառնուէին կամ կը հեռանային իրարմէ, և շատ ժամանակ պէտք կը լինէր զանոնք գումարելու։ Եթէ առաջնորդող եղանց մին ճանապարհը մոլորէր, անպատճառ գտնել հարկ էր, ապա թէ ոչ, հետեւանքն ընդհանուր ցրում էր, և սեւերը շատ անդամ օրեր կը զոհէին այդ դժուարին խուզարկութեանց։ Երբոր մեծ անձրեւները տեղային, ծայլ կենդանիք չէին ուզեր յառաջ քալել. և եթէ բուն մրրիկ մ՝եղեր, զարհուրագին տագնապաւ կը խուճապէին այս երկչոտ կենդանիք։

Սակայն անդրդուքը կորովով և փութաջանութեամբ կը յայթէր այդ անդրանիկաբար վերածնող դժուարութեանց։ Կը քալէր, մրնք մրնաց վրայ կ՝աւելնային, դաշտերն, անտառներն ու լեռներն ետ կը մնային։ Բայց այս ամեն բարեմասնութեանց վրայ պէտք կը լինէր աւելցնել այն գերազանց բարեմասնութիւն որ համբերութիւն կը կոչուի — այն անդրդուելի համբերութիւն, զոր ո՛չ միայն ժամերն, ո՛չ միայն օրերն, այլ և շաբաթները չպարտէին ընկճել, երբոր գետերէ անցնիլ՝ հարկ լինէր։ Անդ անդրդուքն ինքզինք արդիւնաւոր կը տեսնէր ջուրի մ՝եղրն, որ անանցանելի չէր, այլ չանցուած։ Արդեւքը կուգար միայն հօտին կամակորութենէն, որ չէր ուզեր անցնիլ։ Եղնիքը, Չուրն ընդելէ զնի, ետ կը դառնային. ոչխարք ասլին անոյին կը փախչէին, որպէս զի չանցնէին լայն տարբերն։ Անդրդուքը գիւերուան կ՝ապատէին լանոնը գետէն անցուելու համար, և չէին յաջողիր։ Խոյերը բռնութեամբ ջուրը կը ձգէին, բայց խաչինք չէին հետեւիր անոնց։ Հօտը ծարաւով ստիպելու փորձ կ՝ընէին, քանի մ՝որ ջուր չէին խմիներ, բայց դարձեալ կենդանիները չէին յանձն առնուր ջուրէն անցնիլ։ Ցանծամամ գառները գետին միւս եզրը կը փոսաղրէին յուսալով որ մայրերն անոնց աղաղակներուն ետեւէն կ՝երթային։ Գառունք կը մայէին, բայց մայրերը չէին շարժիր իրենց կեցած տեղէն։ Այս բան երբեմն ամիս կը տեւէր, և դուարածապետը չէր գիտեր ի՞նչ ընէր իւր մայող, բառաչող ու խնկնող բանակն։ Ցետոյ, օրին մէկին, առանց պատճառի, քմահաճոյքով մը, առանց գիտցուելու թէ ինչո՛ւ և ի՞նչպէս, կենդանեաց մէկ խումբը կ՝անցնէր գետն, և յայնժամ ուրիշ դրժուարութիւն մը կը ծագէր, այն էր՝ արդելուլ հօտն որպէս զի խանձիխուռն չնետուէր գետին մէջ։ Շփոթութիւնը կը տիրէր և բազում կենդանիք հեղձամահ կը լինէին գետին յորձանաց մէջ։

Այսպէս էին Սան Մաշէլի տուած մանրամասն տեղեկութիւնք։ Պատմած միջոցին, չորեքթանասեան բանակին մէկ մեծ մասն անցած էր բարեկարգութեամբ։ Ժամանակն էր որ ինք ալ երթար անոր գլուխն անցներ և լաւագոյն արօտներն ընտրէր։ Ուստի հրաժեշտ առաւ Լորտ Կլէնարվանէն, հեծաւ պատուական բնիկ ձի մը, զոր իւր մարդոց մին բռնած էր, և սրտագին բարեսպասմամբ ողջերթ ըսելով ամենէն, մեկնեցաւ։ Բանի մը վայրկեան յետոյ աներեւոյթ եղաւ փոշոյ մրրկին մէջ։

Մեր ուղեւորաց սայլն ալ իւր պակ մը ընդհատեալ ընթացքը շարունակել սկսաւ դէպ յառաջ, և երեկոյին կանգ առաւ Թալպոյ վերան ստորոտն։

Ցանծամամ Բականէլ դիտել տուաւ խմաստութեամբ թէ դեկտեմբերի 25ն էր, Ծնունդեան օրը, զոր անգլիացի դերդատանքը խրախճանքներով կը տօնեն։ Բայց Պ. Օլպինէթ չէր մոռցած, և վրանին տակ պատրաստուած ճոխ և պարարտ ընթրիք մը բազմականաց անկեղծ զովեստիցն արժանացուց զայն։ Ճշմարիտ ըսելով, Պ. Օլպինէթ ինքզինք դերազանցած էր։ Իւր պահեստը քանի մ՝եւրոպական կերակուրներ մատակարարած էր, որք յոյժ հաղուագիւտ էին Աւստրալիոյ անապատներուն մէջ։ Լաքոնեան եղջերուի ապուխտ, աղծեալ եղան ձերեր, ծխեալ սոմոն (ձուկ), գարեջ և վարսակի կարկանդակ մը, առատ թէ յ, և գաբօղի և քանի մը չիշ բորթոյ կաղմեցին այս զարմանալի ճաշը։ Բազմակաք կրնային գիրենք Սկոտիոյ բարձանց վրայ Մաքրոմ-Բասլի մեծ ճաշասրահին մէջ կարծել։

Արդարեւ բան մը չէր պակսեր այս խրնճոյից մէջ, կոճապղպեղով թանէն սկսեալ մինչեւ մանլից կարկանդակներն։ Եւ սակայն Բականէլ պարտք սեպեց բլրոց ստորոտն ամող վարի նարնջենւոյ մը պտուղն ալ աւելցնել անոնց վրայ։ Այն էր տեղացւոց «մաքարի» կոչուած նարինջն, որ անհամ պտուղ մ՝ունէր, բայց ճմեալ կուտեր։ Մարդուն բերանը Բականի դարալղկեղին պէս կ՝ապրեմ։ Աչխարհակալը՝ գիտութեան սիրոյն համար՝ խզմի մասը կերաւ անոցմէ, և քիմքն ա՛յնպէս բռնկցուց որ չկրցաւ պատասխանել այն ստիպողական հարցմանց զոր հազարապետը կ՝ուղղէր իրեն՝ Աւրստրալիոյ անապատներուն մասնաւոր հանգամանաց վրայ։

Հետեւեալ օրը, դեկտեմբեր 26, յիշատակութեան արժանի դէպք մը չպատահեցաւ։ Նորիսն-Բրիքի աղբերակունքն և ապա Մանքէնսի-Բիվըր դեռակը տեսան կէս ցամքած։ Օդը պարզ էր յոյժ հանդուրժելի ջերմութեամբ։ Հովն հարաւէն ընչելով կը զովացնէր մթնոլորտն, ինչպէս որ հիւսիսային հովը կ՝ընէ հիւսիսային կիսագնդին մէջ։ Բականէլ դիտել տուաւ զայս իւր Ռոպերթ Կրանթ բարեկամին։

—Բարեբաղդ պարագայ, աւելցուց, վասն զի տարը միջին հաշուով աւելի սառնամանիք է հարաւային կիսագնդին մէջ, քան թէ հիւսիսային կիսագնդին։

—Ի՞նչու համար, հարցուց պատանեակն։

—Ինչո՛ւ համար, պատասխանեց Բականէլ։ Զե՞ս լսած երբէք թէ երկիրը ձմեռն աւելի մօտ է արեւուն։

—Այո՛, Պորոն Բականէլ։

—Եւ թէ ձմեռն ցուրտին պատճառն արեգական ճառագայթներուն շեղութիւնն է։

—Այո՛, լսած եմ։

—Ահա նոյն իսկ այդ պատճառաւ է որ աւելի տաք կ՝ընէ հարաւային կիսագնդին մէջ։

—Զեմ հասկնար, պատասխանեց Ռոպերթ աչերը բանալով։

—Խորհէ ուրեմն, տղա՛ս, ըսաւ Բականէլ, երբոր մեք Եւրոպոյի մէջ ձմեռ ունենանք, ի՞նչ եղանակ կը տիրէ ասա, Աւրստրալիոյ մէջ, հակառնչից երկիրն։

—Ամառ, ըսաւ Ռոպերթ։

—Որովհետեւ նոյն միջոցին երկիրն աւելի մօտ կը գտնուի արեգակին... կը հասկնա՞ս։

—Կը հասկնամ։

—Թէ այդ մօտաւորութեան պատճառաւ հարաւային կողմանց ամառն աւելի տաք կը լինի քան հիւսիսային կողմանց ամառն։

—Արդարեւ այդպէս է, պարո՛ն Բականէլ։

—Ուրեմն, երբոր կ՝ըսուի թէ «ձմրան մէջ» արեւն աւելի մօտ է երկրի, մեզ համար միայն ճշմարիտ է, որ երկրագնդին հիւսիսային մասին մէջ կը բնակինք։

—Բնաւ չէի խորհած այդ բանի վրայ, պատասխանեց Ռոպերթ։

—Այժմ, գնա՛, տղա՛ս եւ մի՛ մոռնար։

Ռոպերթ գոհութեամբ ընդունեց իւր տիեզերագրական փոքրիկ դասն եւ ուսաւ թէ Վիքթորիոյ դաւառին մէջին ջերմութիւնը Ցանրիէնհայթի եօթանասուն-չորս աստիճանին կը հասնէր։

(Շարունակելի)

քայական մ'ընտրուեցաւ Մերակոյտի անդամ ա'յնպիսի դաւառի մը մէջ որ միշտ Հանրապետական կ'ընտրէր։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹՂԹԱՒԵՐԻՆ

Իտալիոյ մէջ նախարարական տագնապը չէ վերջացած տակաւին։ Պ. Մանչինիի յաջորդ դտնելու համար դժուարութիւն կը քաշուի։ Վիէննայի իտալական դեսպան Պ. տը Ռոպիլանդ մերժեր է զայս պաշտօն որ իրեն կ'առաջարկուէր։ Կ. Պոլսոյ դեսպան Քորդի կոմսին խօսքը չկայ։

Մանդայֆը Մարէշալին մահուամբ (որ Ալզաս–Լոռէնի Կուսակալ կամ Փոխարքայ էր) վերաբացուած է սա խնդիր թէ Ֆրանսայէն վերջերս առնուած այն երկու դաւառներ յետ այսորիկ ի՞նչ դրութեամբ պիտի կառավարուին։ — բացա՞ւ վարչութեամբ մը, ինչպէս մինչեւ հիմա, թէ իբրեւ հասարակ դաւառ մը։ Բրայ Զայդոնի յունիս 28 թուով էկս–պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ այս խնդիր բաւական ժամանակ բաց մնալ սահմանուած է։ Կը կարծուի սակայն թէ Վիլհէլմ Կայսեր թոռը, Վիլհէլմ իշխանը, կամ կայսերական գերդաստանին ուրիշ մէկ անդամը պիտի կոչուի այս պաշտաման, և այս գոհ պիտի ընէ Ալզաս–Լոռէնի Ֆրանսացւոց արժանապատուութիւնը։

Կը հաւատուի թէ Լորտ Սալիսպըրի յոյժ բարեկամական ապահովութիւններ տուեր է Ֆրանսական դեսպան Պ. Վասիլիկոյի, և ջերմ փափաք յայտներէ համաձայնութեամբ լուծելու Ֆրանսայի հետ առկախ մնացած բոլոր խնդիրները։

Էմս, 27 յունիս, առ Թան։

Սակարանի շահադիտաց դարձուածներուն պէտք է վերագրել այն դրոյցներ որոց համեմատ Վիլհէլմ Կայսրը նորէն հիւանդ ինկեր է։ Ընդհակառակն, առուրց ... 3 այսօր քան իմն դալուն առաջին օրերն, և կարող կը լինի ոտքով երթալ մինչեւ աղբիւր՝ որչեալ դաւաթ մը ջուրը խմելու։ Ա. խորհուրդը թերի է տակաւին, և սրունքը՝ տկար։ բայց միտքն յոյժ պայծառ է, և ամեն օր Վեհապետը կ'ընդունի տեղեկագրութիւններ իւր պաշտօնեայներէ։

Լորտ Սալիսպըրի, իբրեւ արտաքին գործոց նախարար, առաջին անգամ անցեալ ուրբաթ օր, յունիս 26ին, ընդունեց զՄիւզիրիւս փաշա, Լոնտոնի միւս դեսպանաց հետ։

Պ. Հէնրի տը Վորմս հրեայ մեծահարուստ Երեսփոխանն անուանեցաւ խորհրդական Ռիչմոնտի Դքսին, նորընտիր Նախարարին Առեւտրական գործոց։

Լոնտոնի նորագոյն հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ լրտս Սալիսպըրի՝ չպիտի փոփոխէ Լորտ Կրանվիլի ըրած կարգադրութիւնները վասն լուծման անգլօ–ռուս խնդրոյն։

Օսմանեան Կայսր կառավարութեան կողմէ Տրիպոլիս հետզհետէ զօրք և ռազմամթերք դրկուելուն առթիւ Թ–ին Կ. Պոլսոյ թղթա՛ւորաց կը հեռագրէ. «Ցաւար տէրութեան մը Պէրպէրստանի Օսմ. ստացուածոց դէմ անուցանել կարծուած թշնամական դիտումնք հոգ կը պատճառեն մեզ։ Այս օրերս Տրիպոլիս դրկուած մարտանաւէն զատ, Սուլթան անուն անգլիական փոխադրանաւն որ Նոր գնուեցաւ և Ճէրսէ անունն ստացաւ, վաղը Տրիպոլիս կ'երթայ Քրուրի 7 խորը թնդանօթներով և վաղտ մը հետեւակազօրք։ Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի նաւահանգիստք պիտի պաշտպանուին ընդծուլեայ ականներով։ Ժողովուրդը մեծ զգուշութեամբ կը պահպանուի, թող չտալու համար որ գաղտնապէս ղէնք և վառօդ տարուին Արաբներուն, զորս օտարազգի մեքենայիչք ոմանք կը դրդեն ի խռովութիւն։ Մի քանի օրեր առաջ Օսմ. պահակ նաւերը բռնեցին Մալդացի նաւ մը, վառօդ ունի, Տրիպոլսոյ ջուրց մէջ։»

Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովին հանրածանօթ թրքասէր անդամ Պ. Աշմէտ Պարդէդ նորագոյն պահպանողական վարչութեան մէջ երկրորդական պաշտօնի մը կոչուած է իբրեւ քաղաքային պաշտօնեայ ծովային նախարարութեան։

Ժաքսիալ տը Սէն–Բէդէրսոնէ, Ռուսիոյ Արտաքին գործոց Նախարարութեան թերթը, շատ համակիր լեզուաւ կը խօսի Պ. Կլատստոնի ներքին և արտաքին աշխարհավարութեան վրայ։ Կ'ըսէ թէ Ռուսք երբեք չպիտի մոռնան թէ Պ. Կլատստոն Ռուսիոյ նկատմամբ իւր հայրենակցաց նախապաշարումներուն մասնակից չեղաւ։

Պուլկարիոյ Ալէքսանդր իշխանը մի քանի օրէն կ'երթայ Լոնտոն, ներկայ գտնուելու իւր եղբօր՝ Հէնրի Պաթենպերկի իշխանին՝ ամուսնութեան ընդ Պէատրիս իշխանուհւոյն, կրտսերագոյն դստեր Վիքտորիա Թագուհւոյն։

Լորտ Սալիսպըրի, առաւել եւս կարեւորութիւն ընծայելու համար այն արտասովոր պաշտամանց զոր Սրբ Հէնրի Տրամբինտ Ուոլֆ կ'երթայ կատարել յեգիպտոս, Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանուած է զնայ Հանրային կեանքի մէջ մնած Անգլիացւոյ մը համար ամենամեծ պատիւն է այս անուանումն։

Մարտիս, 26 յունիս։ Վերջին 24 ժամուց մէջ, հնտախտն յոյժ ահեցաւ Մուրչիոյ քաղաքին և Վալենչիոյ նահանգին մէջ։ Հնտախտն սկսած է ճարակիլ նաեւ Թուլէտայի, Ավիլանդէի և Սարակոսայի նահանգաց մէջ։ Թուլէտայի զինուորական վարժարանը փակեցաւ։ Յունիս 23 ին ի Մարտիս 9 մարդիկ հնտախտէ բռնուելով 4 ը մեռան։ Ժողովին նախարարը Տոքտ. Ֆերրանի արտօնութիւն կուտայ հնտախտի պատուաստն ի գործ դնել նաւարանին և նաւատորմին մէջ։

Սըր Հէնրի Տրամբինտ Ուոլֆ Եգիպտոս երթալէ առաջ Բարիզ կ'երթայ, Ֆրանսական կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար Եգիպտոսի նկատմամբ, որ միշտ անհամաձայնութեան նիւթ մ'է սոյն երկուց Տէրութեանց միջեւ։

Սըր Իվիլին Պէյրինկ, անդր քաղաքական գործակալն ի Գահիրէ, Յունիս 8ին Լոնտոն կ'երթայ, և կը կարծուի թէ այլ ևս Եգիպտոս չպիտի վերադառնայ։ Պահպանողական նախարարութիւնն որոշած լինել կը թուի թէ Սըր Ուոլֆ ի վերջոյ ստանձնած է Սըր Պէյրինկի պաշտօնը։

Ս ՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՑ ԿԸԾԱՆՈՒՑՈՒԻ ԹԷ Կ. Պոլսոյ, գաւառաց և օտար երկիրներու անվանաբար մնացած բաժանորդագրութեանց թերթերու առաքումը պիտի դադրի Յուլիս 1 ին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղ. Ժողովը երէկ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Ժողովականներէն Մամիկոնեան Մի. քայէլ, Հալաճեան Բարսեղ եւ Տոքթ. Ն. Այվազեան էֆէնտիները միայն ներկայ էին, որոնք յաջորդ Քաղ. Ժողովոյ ներկայելի խնդրոց ցանկը պատրաստելէ, քանի մը թաղային խնդիրներ տնօրինելէ վերջը, յանձնարարեցին դիւանին որպէս զի համարատուութիւնը ընդ փոյթ պատրաստէ Ազգ. Ժողովոյ մատուցանելու համար։

Ապա ատեանը փակեցին, և Ս. Պատրիարք Հօր ալը համբուրելէ յետոյ մեկնեցան։

Տնտեսական Խորհուրդն ալ երէկ նիստ ըրաւ և յետ մի քանի կարեւոր խնդրոց կարգադրութեան, խմբովին հրաժարագիր մը ստորագրեց և Քաղ. Ժողովոյ մատոյց։ Սակայն Ս. Պատրիարք Հայրը խնդրեց Տնտ. Խորհրդոյ անդամներէն որ իրենց պաշտօնը շարունակեն մինչեւ ցընտրութիւն յայտնուին։

Տնտ. Խորհուրդը յառաջիկայ երկուշաբթի օր Դալաթիա պիտի գումարի մի քանի կարեւոր խնդիրներ տնօրինելու համար։

Ս. Երուսաղէմի Պարտուց Բարձման Ցանձնաժողովոյ որոշմամբ զինուորական տրոց վրայ 3 դրուշի յաւելման վերաբերեալ չրջաբերականներն այսօրուընէ կ'սկսին ուղարկուիլ առ Դաւառ. Առաջնորդս։ Սոյն չրջաբերականօք կը խնդրուի դաւառաց Առաջնորդներէն և Վարչութիւններէն որ ամեն ջանք ի գործ դնեն Վարչութեան սոյն որոշումն արդիւնաւորելու համար։

Սամաթիոյ եկեղեցւոյ շինութեան Մասնախումբն, ի խնդրոյ Ցանցնաժողովոյ, այս երեքշաբթի իւր առաջին նիստը պիտի ընէ ի Պատրիարքարան ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Արժ. Տ. Դաւրիէլ վարդապետ Ամենուչեան Կրօն. Ժողովոյ քարտուղար Արժ. Տ. Խորէն քահանայի գործակից կարգուած է Ս. Պատրիարք Հօր տնօրինութեամբ։

Ամեն Խրիմեան Սրբազան յառաջիկայ կիրակի օր Իւսկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցին Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Պէյլէրեան Յակոբ էֆէնտիի և իւր ամուսնոյն հոգւոյն համար։

Մայր եկեղեցւոյ և միացեալ թաղից նորընտիր երեսփոխաններէն ժամակոչեան Պողոս և Ճէնաղեան Երամ էֆէնտիները հրաժարեր են։

Մայրաքաղաքիս Հայ–Հռովմէական Պատրիարք Դեր. Աղարեան Սրբազան այս երկուշաբթի օր Բերայի ֆրանսական հիւանդանոցն երթալով, այցելութիւն տուած է Մինաս Զերաղ էֆէնտիի, անձամբ տեղեկութիւններ առնելու համար նորա առողջական վիճակի մասին։ Ն. Սրբազնութիւնը յայտներ է թէ կը փափաքէ աւելի կանուխ կատարել իւր այցելութիւնն, այլ ի նկատ առնելով հիւանդին ծանր վիճակն, յետաձգած էր զայն։ Մեկնած միջոցին, Ն. Սրբազնութիւնն մասնաւորապէս յանձնարարեր է Դիւութեան Քերոց մեծ հոգածութեամբ խնամք տանիլ Զերաղ էֆէնտիի։

Այս աւուր թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Տիգրանակերտի մէջ բաղմաթիւ հայ ընտանիքներ հռովմէական դաւանութիւնն ընդուներ են։

ԴՊՐՈՑԱՆԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երէկ ժամ 7ին Բերայի Մխիթարեան վարժարանի աշակերտաց միացնակաբախութեան հանդէսը կատարուեցաւ վարժարանի պարտիզին մէջ ընդ նախագահութեամբ Դեր. Տ. Ազարեան Սրբազանի։ Ներկայ էին 12 վարդապետք և երկու տեղէ բազմաթիւ հանդիսականք։ Կրթական նախարար Վասեմ Մուսթաֆա փաշայի կողմէն փոխանորդաբար ներկայ կը գտնուէր Թաղային թուրք վարժարանաց ընդհանուր տեսուչ Լաթիֆ էֆէնտի։

Հանդէսն սկսաւ իտալերէն երգով մը զոր դաշնակի վրայ կը նուագէր ազգային դաշնակահար Ս. Մէրճեան էֆէնտի, ընկերակցութեամբ երկու իտալացւոց, որոց մին ջութակ և միւսը քնար կը նուագէր։

Ապա վարժարանի Տնօրէն–տեսուչ Տ. Գրիգորիս վարդապետ Մէրճեան բանախօսութիւն մ'ընելով դաստիարակութեան կարեւորութեան վրայ խօսեցաւ, փափաքելով տեսութիւններով, և վարժարանի ներկայ վիճակը բացատրեց, յորմէ տեսնուեցաւ թէ 200ի չափ տղայք այդ վարժարանին աշակերտած էին, որոց տասը այժմ Եւրոպոյ մէջ կը կատարելագործին՝ իրենց ուսումն գիտութեան գանազան ճիւղերու մէջ։ աշակերտաց այժմեան թիւն էր 145։

Այդ բանախօսութենէն յետոյ սկսաւ մրցանակաց բաշխումն։ Աշակերտաց մէջ նշանաւոր կը հանդիսանային բարձրագոյն կարգէն պարոնք Արտաշէս Սիւրմէլեան, Անտոն Սավաեան, Բ. կարգէն Մանուկ Իֆրաղեան, Յոսէփ Սմիսիրաճեան, Գ. կարգէն Ալէքս Գաղաղեան եւ Լեւոն Եաղոբճեան։

Ապա հետզհետէ կարդացուեցան Թուրքերէն եւ Անգլիարէն ճառեր՝ դաստիարակութեամբ եւ Թուրքերէն ու Լատիներէն երգերով ընդմիջեալ։ Լաթիֆ էֆէնտի եւս թուրքերէն լեզուաւ ճառ մը խօսելով դոհունակութիւն յայտնեց Հայոց ազգին մէջ ուսման տրուած կարեւորութեան համար։ Ապա աշակերտք ներկայացուցին երկու տրամախօսութիւններ մին Ֆրանսերէն եւ միւսն Թուրքերէն, եւ ի վերջոյ Պէշիքթաշլեանի «Երից քաջաց» կատակերգութիւնը։

Եթէ սոյն հանդիսի մը մէջ գոհունակութիւն առաջացուցիչ պարագայ մը եղաւ՝ որ իրաւամբ ուշադրութիւն կը դրաւէր, այն ալ ազգային երգերու բացարձակ բացակայութիւնն էր, եւ հանդիսականք ոմանք կը մնային թէ լաւագոյն չէր լիներ քաղաքացի Մխիթար Աբբայի կիսարձանն, որ պարտէպի մէկ անկիւնը կանգնեալ ծառերու ներքեւ բեմի մը վրայ կանգնած էր։

ՐՈՊԼԷՐԹ ՔՈԼԷՋ

Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, երէկ տեղի ունեցաւ ի Ռումելի Հիսար Ռոպէրթ Քոլէճի տարեկան դպրոցական հանդէսը։ Մայրաքաղաքիս ամեն ազգերէն ընտրեալ բազմութիւն մը կը լնուր հանդիսավայրն։

Ուսումնասիրասերներն էին 13 հոգի, որոց չորսն հայ, Պ. Պ. Աւետիս Կ. Ենէմեան, Զմբէկ Կածաչէն, Մինաս Կ. Ծաղեան, Պարսկաստէն, Սիրուն Վ. Քէմհանեան, Կ. Պոլսէն, և Մկրտիչ Կ. Շահնազարեան, Կ. Պոլսէն։ Մնացեալ 10ը պուլկար են և մին յոյն։ Հայ ուսումնասիրասերներէն Պ. Աւետիս Կ. Ենէմեան անդլիարէն լեզուաւ քանասխօսութիւն մ'ըրաւ որ նիւթն էր «Մեծ մարդոց ազդեցութիւնն Ցառաջդիմութեան վրայ»։ Պ. Մինաս Կ. Ծաղեան հայերէն լեզուաւ բանասխօսեց «Մտաստիպարն և Ցառաջդիմութեան» վրայ, Պ. Սիրուն Վ. Քէմհանեան ֆրանսերէն լեզուաւ բանասխօսութիւն մը ըրաւ «Վիքթոր Հիւկոյի Դերը»ին վրայ և վերջապէս Պ. Մկրտիչ Շահնազարեան թուրքերէն լեզուաւ բանասխօսութիւն մ'ըրաւ իրեն նիւթ ընտրելով «Գիտութեան Առաւելութիւնները»։

Հանդիսականներէն Այդ. Պարիսարքարանի ներկայացուցիչ Դեր. Գարեգին Վ. Սրուանձտեանց հայերէն, Յունաց Պատրիարքարանի փոխանորդն յունարէն, Պուլգարաց Եկեղեցիներուն կողմէն եկեղեցական մը պուլգարերէն, Ամերիկայի դեսպանատան գործակատարն անգլիարէն և Յունաց Պատրիարքարանի գործակատար Լաղոֆիթ պէյ Ֆրանսերէն լեզուաւ բանասխօսութիւններ ըրին այլ և այլ նիւթերու վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական քննիչ Ցանցնաժողովոյ անդամներէն Մահմատ Համտի փաշայի և մաքսատան տնօրէն Իսմիլ էֆէնտիի, երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան Ֆէրիք Մուսթաֆա փաշայի, և Ուլայի աստիճան՝ Վեհ. Սուլթանի անձնական գանձուն հաշուակալութեան դիւանի տնօրէն Մահմուտ պէյի։

Վեհ. Սուլթանի երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով, Ն. Կ. Վեհափառութեան քանի մը հրամաններն հաղորդեց Մեծ Եպարքոս Բարձր. Սալիտ փաշայի։

Նախընթաց օր Վեհ. Սուլթանը Խրէյէ Շերէֆէն հանդէսին առթիւ Թոփ–Դարուի պալատան մէջ գտնուած ատեն, երկու ծովամթակիր նաւերն, որք Ֆրանսայի մէջ շինուելով անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս եկած էին, բարձրագոյն հրամանաւ Դրդ–դուլէսիի առջեւ երթալով քանի մը շարժումներ ըրին, զորս դիտեց Վեհ. Սուլթանն յիշեալ պալատէն։

Աւստրիոյ դեսպան Պ. Բալիչէ, հետեւանելով իւր առաջին թարգմանը, նախընթաց օր Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ամեն. Տ. Յովակիմ Պարիարքին։ Նորին Ամենապատուութիւնն ևս երէկ շրջենաւակով մը Պէյօլիքտէրէ գնաց ի փոխադարձ այցելութիւն դեսպանին։

Ամերիկեան Տրիպոլսոյ թաղաքապետական խորհրդոյ նախագահ Նաթպղատէ Ահմէտ էֆէնտի՝ մայրաքաղաքիս քաղաքապետական խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ։

Կը հաւատուի թէ Պուլղար կառավարութիւնը վերստին ձեռնարկեր կ'ընէ Բ. Դրան քով Կ. Պոլսոյ մէջ պուլղարական գործակատարի մ'անուանման համար, վասն զի գործակատարի մը բացակայութեան պատճառաւ Բ. Դրան և Սոֆիայի կառավարութեան միջեւ բաղում գործեր ուշացեալ կը մնան։

Կը լսուի թէ երկու տարիէ ի վեր խնդիր մը կար թղթատարական վարչութեան և չոգեւաւային Ֆրէսինէ ընկերութեան միջեւ որ Ա.Խ. շոգեւաւին վնասուելուն պատճառաւ վնասուց հատուցում կը պահանջէր, զոր չուտանալուն համար իւր քով պահած էր լեցեալ չոգենաւուն մէջ գտնուած քանի մը գրամածրարները։ Այս խնդիր հաշտարար կերպիւ կարգադրուեցաւ վերջապէս և գրամածրարք յանձնուեցան թղթատարական տեսչութեան որ անոնց արժէքին 0/0 ին 15ը պիտի վճարէ Ֆրէսինէ ընկերութեան, իբր վնասուց հատուցում։

Թղթատարական տեսչութիւնը պաշտօնական ադդով մը կը հրաւիրէ դրամածրարներու տէրերն որպէս զի եկեն–ձ'ամիի նամակատունը ներկայանան իրենց դրամներն ստանալու համար, զեղչելով 0/0 ին 15ը որ պիտի յանձնուի ընկերութեան։ Նաև 0/0 ին 2 որ ծախսուած է այս առթիւ բացուած դատին համար, ինչպէս և դրամի տարբերութիւնը, վասն զի ընկերութեան վճարուելիք գումարը ոսկի դրամով պիտի վճարուի։

Տրիպոլսէն կը ծանուցանեն թէ, Կ'ըսե Սբ–ֆա–լ, այս օրերս ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է դաւառին արեւմտեան սահմանագլխոյն վրայ հաստատեալ բնակչաց և թափառաշրջիկ Արաբաց միջեւ, որք Թունիզի ֆրանսական զօրքերէն հալածուելով փորձած էին Տրիպոլսոյ հողը մտնել։ Երկու կողմէ գրեթէ 500 մեռեալ և վիրաւոր կայ։ կայս. զօրքերը օգներ են սահմանագլխոյն վրայ գտնուող բնակչաց որք հալածեր են Արաբները սահմանագլխէն անդին։

Թէրէհմանը Հէքիմէն կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս հռչակաւոր տարբերոյթ Պոնկոսքի պէյ որթաճճիի ջնջման համար միջոց մը գտեր է։

Անցեալները ծանուցինք թէ Բէժիի ընկերութիւնը մտադիր է երրորդ եւ չորրորդ տեսակի ծխախոտներու գները բարձրացնել։ Է.Բ.Ը.Ի.Ն.Ա.Ն.Ա.Ն.Ի.Ն.Ա.Ն.Ի.Ն.Ա.Ն.Ի

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 Յունիս

ԸՆԹԱՑԵՐ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդոնայի վրայ պանքայի)	.....	111 1/4
3 » » » (վճռական)	.....	110 7/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 72 1/2
» » » (վճռական)	.....	22 80

ԸՆԹԱՑԵՐ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Բանկիոպիտ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սերի	18 10
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 10 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելաւ	»	18 11
Բաղդատգոյն գին	»	18 11
Նուազագոյն »	»	18 11
Կէս օրին	»	18 11
Փոխառութիւն 1858)	A. Սերի	Դ. Կ. Ա. Ո. 32 30
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B.	18 30
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C.	18 10
» 1873)		

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուելաւ	72 7 1/2
Այս առաւ. բացուելաւ. Գ. Կ.	72 12 1/2
Կէս օրին	72 15

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒ

Սօրիէթէ ֆէնէրալ ..... Գ. Կ. Անգլ. Լ.	3 20
Քրէտի ֆէնէրալ ..... » » Օսմ. »	7 2
Պանք տը Գոնս ..... » » » »	4 30
Սօս. Շանժ է վիլէր... » » » »	3 32
Թրամուէյ ..... » » » »	295 1/2
Բուլկարիի երկաթուղի ..... ֆր.	42 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ ..... »	—
Բանգնեթուղի Լաւրիօնի ..... »	60

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԱՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
10 ֆրանկնոց	» ...	87 35
Անգլիական ոսկի	» ...	110 23
Բօլ խիզերիալ	» ...	90 10
Քրիմից	» ...	51 15
Ռուսլիի թղթադրամ	» ...	8 90
» արծաթ	» ...	89 30
[illegible]	» ...	0
Մէտ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 3
Վէնցոյ	» ...	103
Հինդնոց	» ...	102 30
Մէթալիք	» ...	99
Գրնիէ	» ...	—
Թղթադրամ	» ...	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 1 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	99 3/8
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելաւ	16 9/16
» » » գոցուելաւ	16 9/16
» » » Ա.	32 3/4
» » » Բ.	18 3/8
» » » Գ.	16 1/2
Օթոման 1871	67 3/4
Փոխառութիւն 1877	80 3/4
Պանք Օթոման ... . գուբոն կորած	11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	92 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	65 1/8
» առանձն. (բրիմիլիէրէ)	86 7/8
Տպյոռ Նանիէ	62 1/2
Տօնանիալ (փոխառ. Լօյիտը)	84
Հնդկական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 1 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 55
Օսմանեան երկաթուղի	20 50
Բարիզ, 1 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 20
» » 3 0/0	81 10
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Գ. բացուելաւ	16 70
» » » գոցուելաւ	16 67 1/2
» » Սերի Բ.	18 10
» » Գ.	16 60
Օսմանեան երկաթուղի	42
» Բիժիի բանթեթուղթը	—
Պանք Օթոման	549 37 1/2
Գրեռի Լիոնէ	535
» Ֆոնսիէ	1350
Բանգնեասն Լիոնի	1246 25
Սուէզի ջրանցք	2145
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	100 1/4
Իսպանական Ռանթ	97 22 1/2
Եգիպտական միացեալ	326 25
Օսմանիական (արտաքին)	59 3/8
Բրեսիլիէ թուղթ	390
5 0/0 Հելլենական	337 50
Զէք Լոնդոնայի վրայ	25 19

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԿԻՐԱՍՈՆ

Յունիս 1.—Քաղաքիս Զանասիրաց ընկերութիւնն Ազգ. Սահմանադրութեան 25րդ տարեդարձը տօնելու համար այս տարի ևս կանխաւ տոմսակները շրջաբերութեան հանեց իւր մէջէն ընտրեալ յատուկ մասնախմբի մը միջոցաւ, որ ամենայն փութով աշխատեցաւ տոմսերէն վաճառելու և ըստ այնմ կերակրոյ պատրաստութեան ձեռնարկեց, քանզի քաղաքիս մէջ այսպիսի հանդէս մը կազմելու յարմար տեղ մը չգտնուելուն՝ քանի մը տարիներէ ի վեր սովորութիւն եղած է մի ժամ հեռաւորութեամբ բացօդեայ տեղ մը երթալ և անդ կատարել սոյն ազգային նուիրական պարտականութիւն. ուստի և հարկ եր որ ամեն հբաւիրեալ սեղանի ալ մասնակցէր։ Դոհ ենք որ այս տարի ևս քաղաքիս ողջամիտ երիտասարդութեան մեծագոյն և կարեւոր մասը բարեհաճեցաւ գործնականապէս պատասխանելու ընկերութեան հրաւէրին։

Մայիս 26 կիրակի առաւօտ ժամ 4ին Լուսաւորչեան եկեղեցւոյ դաւիթն հաւաքուելով ընտիր երիտասարդութեան մի խումբ, առաջնորդութեամբ երգեցիկ մանկանց և նուագածուցիչներու ծոլիզերը, ուսկից արդէն պատրաստեալ նաւակները մտնելով սկսան յառաջանալ գեղաձիգ երկնից կամարին տակ պայծառ արեւուն ճառագայթներէն ցոլացող խաղաղ և հանդարտիկ ծովուն երեսէն, գեղեցիկ տեսարան մը պարզելով ի տես եկող բազմութեան առջեւ։

Օսմանեան դրօշակներով զարդարուած հինգ նաւակներ մեղմութեամբ և հեզասահ ալեաց վրայ ծփալով կիրասնոյ դէպ արեւելեան ծովափունքը մէկ ժամ անընդհատ քերելէ յետոյ հասան ի Զէրքէս, և ուղեւորք անմիջապէս դիմեցին կաղնիի և անտառային վայրի ծառերով շրջապատեալ բաձրադիր փոքրիկ դաշտավայրը, ուր մեծ բազմութիւն կը հաւաքուի ամեն տարի Յունաց Ս. Գէորգայ տօնին օրը։ Հոս մի քիչ հանգչելէ և երկու ժամու չափ տաճկերէն և հայերէն նուագերգութեամբ զբօսնելէ և զուարճանալէ յետոյ, 40է աւելի հրաւիրեալք բազմեցան ի սեղան, որ Մասնախմբին յատուկ ջանից շնորհիւ վայելուչ և լաւ կարգաւորեալ էր։ Սեղանի վրայ առաջին բաժակը առաջարկուեցաւ Օգոստ. Սուլթան Համիտ բարեխնամ Վեհապետի կենացը, որուն մասնակցեցան բոլոր սեղանակիցք յոտնկայս սրտեռանդն և ջերմ կեցցէներով։

Ազգ. երկեռ. վարժարանաց Տնօրէն Մեծ. Ռաֆայէլ էֆ. Առաքելեան բացատրեց Սահմանադրութեան ոգին և բուն նպատակն՝ ազգային պարտուց և իրաւանց ճանաչման գեղեցիկ սահմանումով, և ապա գոհունակութիւն յայտնելով Կիրասնոյ Երիտասարդութեան վառ զգացմանց համար, բաժակ առաջարկելով յանուն այդ գործոն և աշխոյժ դասու։

Զանասիրաց ընկերութեան Ատենապետ յետ յիշելոյ Օսմանեան բարեգութ ինքնակալներէ Հայ ազգին շնորհուած մեծամեծ բարիքներն ու բարւոքման միջոցներն, և առ այս Հայոց յաւէրժ երախտապարտ և Օսմանեան պետութեան հաւատարիմ մնալու պարտուց զգացումը, յաւելցուց թէ Հայուն այս դարաւոր զգացման ջերմ թարգման կը հանդիսանայ այսօր Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Յարութիւն Վեհապետեան Սրբազան Հայրն, որ առաջին գործադիր պաշտօնեան է Սահմանադրութեան, ուստի և Նորին Ա. մենապատուութեան կենացը բաժակներ քամուեցան եռանդագին կեցցէներով։

Միսաք էֆ. Հէքիմեան մի տաճկերէն բանախօսութեամբ Սահմանադրութեան սկզբունքը վաւերացնող երդանկայիշատակ Սուլթան Մէճիտ Կայսեր Հայ ազգին անմոռանալի յիշատակ մը թողուն և իւր ազատամիտ և հպատակասէր յայտնեալ այդ շնորհեալ արտօնութիւնը ցարդ պահպանած լինելն գոհութեամբ դիտել տալով՝ զարդիս իւր բարձր հովանաւորութեան տակ Սահմանադրութեան այս 25րդ տարեդարձը տօնելու բարեբաղդութիւնը շնորհող Օգոստ. Սուլթան Համիտ Կայսեր կենացը կրկին բաժակ առաջարկեց, և հրաւիրեալք բուռն ըղգացմամբ պատասխանեցին։

Տեղւոյս ազգային գործոց և ուսումնական վիճակի բարելաւութեանը ջանացող ազգասէր Թաղ. խորհրդոյ և անձնուէր Հոգաբարձութեան պատուարժան անդամոց կենացը յատկապէս բաժակներ քամուեցան։ Ի մասնաւորի վարժարանաց Տնօրէն Մեծ. Ռաֆայէլ էֆէնտիի կենացը բաժակ առաջարկուեցաւ և համակրանօք ընդունուեցաւ, ինչպէս նաև նախկին բարեկիր Տնօրէն և Զանասիրաց ընկերութեան հիմնադիր Կ. Վահան էֆէնտիի կենացը, որ այժմ կը գտնուի ի Լոնտոն առեւտրական գործով։

Ընդհանուր ցնծութիւն և ոգեւորեալ ուրախութիւն մը կար բոլոր սեղանակցաց վրայ. յաւարտ ճաշի փաստաբան Մանուկ էֆ. Դանիէլեան տաճկերէն լեզուաւ համառօտիւ բացատրելով թէ այս ամեն վայելեալ շնորհներ մեր Օգոստ. Վեհապետին բարի տրամադրութեանց կը պարտինք, սրբոտեռանդն բարեմաղթութիւններ ըրաւ, զորս ներկայք ամենքներով ընդհատեցին, եւ երկար կեցցէներով վերջին բաժակը ըմպեցին Նորին Վեհափառութեան կենացը։

Սեղանէն ելնելով ուրախ զուարթ պարեցին երիտասարդք ի ձայն նուագաց, եւ մի ժամ եւս այլ եւս այլ զբօսանքներով անցընելէ յետոյ բոլոր հրաւիրեալք դարձան իրենց նաւակները եւ երդովք ու նուագածութեամբ մեկնեցան հարիւնեակ. երբ մնացեան քաղաքին արեւմտեան ծովեզերքը, նաւակները միմեանց շղթայեցին, եւ մանկունք սկսան երգել «Փառի՛նահրամ չօգ եուշա» երգը, որմէ յետոյ ցամաք ելելով սիրալիր կերպով բաժնուեցան մէկ մէկէ։

Մասնաւոր շնորհակալեաց արժանի են կարգադիր մասնախմբի անդամոց ջանքերը ի միասին բարւոք մատակարարութեան եւ հոգատարութեան, որով գոհ ըրին զամենն։

Ս. Պ.

ԿԻՒՐԻՆ

Մայիս 17.—Քաղաքիս հայարնակ Ջաղէոր թաղի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյն շրջանը լրացած լինելով, նոր ընտրութիւնք տեղի ունենալու մասն ամսոյ մէջ, և քուէ շահեցան Մեծ. Ցեարք Մ. Մկրտիչ Գարայեան, Պօղոս Արապեան, Կարապետ Պարոնեան, Աւետիք Գարայեան և Յակոբ Մինասեան հետեւաբար սոցա ընտրութիւնը կը վաւերացնեն Ս. Առաջնորդ Հայրն և Քաղաքական ժողովն, մերժելով միայն Պօղոս Արապեան՝ օտարահպատակ լինելուն համար, և անմիջապէս կը յանձնարարեն ձեռնարկել շինութեան Ս. եկեղեցւոյն, հրահանգ տալով նոցա, որպէս զի իրենց մէջէն եկեղեցւոյն պարտք ունեցողներն կանխավճար լինին՝ այլոց առջեւ պատկառելի դիրք մը և հետեւաբար ուրիշ պարտապաններէն ստակ պահանջելու իրաւունք ունենալու համար։ Սակայն նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը չուզեր նախ ինքը իւր պարտքը հատուցանելով այլոց օրինակ հանդիսանալ, այլ կ'սկսի անդէպ առարկութեամբ խոյս տալ իւր պարտականութենէ այլ ընդ այլոյ պատասխանելով Ս. Առաջնորդի կրկին և կրկին հրահանգաց և եկեղեցւոյ շինութիւնը անլուծանելի խնդրոց շարքը դասել՝ Վանորոյ Գեր. Առաջնորդն և պատ. Քաղ. ժողովն յետ երկար ջանից չկըրնալով ղգացնել նոցա իրենց նուիրական պաշտօնի պահանջմունքներն, կ'ստիպուին վերջապէս եկեղեցւոյ շինութեան գործն իրենք ստանձնել, և յիշեալ թաղի թաղեցիներէն աշակից յանձնաժողով մը կարգել՝ բաղկացեալ յետագայ անձերէն, որք են Տեարք Մ. Յովհաննէս Մ. Գօլճնեան, Մերուն Մառուկեան, Կարապետ Վարդապետեան, Յարգիս Գարայեան։ Յօհան Կըլոլոզեան, Մ. Գրիգոր և Կարապետ Զէյթունճեան, և Յակոբ Մուլճեան, և կ'ազդարարեն Թաղ. Խորհրդոյն, որպէս զի այլեւս թաղական ընթացիկ խնդիրներով զբաղի և իրեն ձեռնհասութենէն վեր կարծուած գործերու չմիջամտի, այն է շինութեան Ս. եկեղեցւոյն և բաշխման արքունի զինուորական տրոց։ Ս Առաջնորդն մարտ 24 ին հանդերձ եկեղեցական դասուց և երգեցիկ դպրոցական աշակերտաց և ընկերցութեամբ անդամց Թաղ. ժողովոյ ի Ջաղէոր երթալով, փառաւոր խաչանգիստ մը կատարեց կիսաշէն եկեղեցւոյն մէջ ի ներկայութեան հազարաւոր ժողովրդեան և իմաստալից ու ոգեւորիչ քարոզ մը խօսեցաւ պարագային համեմատ, ազդու հրաւէր կարդալով թաղեցւոյն եկեղեցասիրութեան և յանձնաժողովոյ անձնուիրութեան։

—Անցեալ կիւրակէ տեղի ունեցաւ Մարանեան վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնն Մայր եկեղեցւոյ մէջ, և աշակերտք բաւական յառաջդիմութիւն ցոյց տուին, վանորոյ կը փութանք հրապարակաւ թարգման հանդիսանալ մեր հայրենակցաց և խորին շնորհակալութիւն յայտնել առ Մարանեան և առ անձնուէր տնօրէն դասատուն, Վանեցի Աւետիս պատուելի Պէթիկեան։

—Առեւտրական գործողութիւնք դադարման վիճակի ենթարկեալ են. բաւական ատենէ ի վեր գոհացուցիչ անձրեւ չտեղալուն պատճառաւ ցորենի գինը (առաջին տեսակը) Պօղոս քիլէն 9 դահեկանէն 14 ի բարձրացեր էր, սակայս շնորհիւ երկու օրէ ի վեր տեղացած յորդառատ անձրեւոց 12 դահեկանի իջաւ և յոյս կայ թէ դարձեալ 9 ի կ'իջնէ։

ԱՆՎԷՐՍԱՅԻ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՅՈՒՅՑ.ՀԱՆԴԷՄՆ

Գ.

(Շար. երեկի թուէն)

Մեքենագործութեան կատարելութիւն է Պելճիա. — Արուեստն եւ գեղարուեստք. — Պելճիոյ կղերամիտ նախարարութիւնն և գործաւոր դասք — Ֆրանսական արտադրութիւնները միջազգային մրցման մէջ — Ֆրանսական նախարարութեան առատաձեռնութիւնը — Յուցահանդէսի արտաքին եւ ներքին պարծանութիւնը. — Արուեստագիտութեան եւ տարազագործութեան կատարելութիւնն ի Ֆըրանսա։

Մեքենագործութեան կողմէ Պելճիացիք առաջին տեղը կը գրաւեն ցուցահանդէսի մէջ։ Այս ճարտարութիւն, որ երկրին հարստութեան գլխաւոր աղբիւրը կը համարուի, ծայրագոյն կատարելութեան հասած է։ Մեծ սրահէն դուրս կախուած կամուրջին անդին, 12-15 ատիճան վեր այցելուն կը տեսնէ ակնապարար հրաշալի տեսարան մը. հարիւրաւոր չոգեմեքենաներ և հազարաւոր յարթաւալ անիւներ կը շլացնեն հանդիսականաց աչքերն։ Անդ են բոլոր տիրութեանց և ապրուեանց ընտիր մեքենաները, կամերը, սերմնացան գործիները, խարարիչներն եւ եւ։ այս ամենակարեւոր մասին մէջ միայն Ռուսեր իրենց բացակայութեամբ կը փայլին։ Մեքենագործութեան ճիւղին մէջ Պելճիա հռչակաւոր եղած է մինչեւ այժմ հին և նոր աշխարհներու համաշխարհային բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ, սակայն իրենց սեփական ցուցահանդէսին Պելճիացիք աշխատեցան դերազանցել միւս ազգերն և կատարեալ յաջողութեամբ հասան իրենց նպատակին իրենցմէ չատ ետեւ թողլով խորամանկ Անգլիացիներն և հպարտ Գերմանները։ Բազմաթիւ մեքենաները, չոգենաւերն և վագրաշարժերն ըստ քանչացումի կ'առթեն իրենց ահագին մեծութեամբ եւ բարդ կազմութեամբ։ Անհնարին է մի առ մի թուել այն հսկայ մեքենաներ զորս ի հանդէս հանած է Պելճիա՝ միայն թէ ամենէն աւելի աչքի կը զարնէ վիթխարի չոգեմեքենայ մ'որ նման Եւրոպայի և ոչ մի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ տեսնուած է ցարդ։ Այս չոգեմեքենան պատրաստել տուած է ռուս կառավարութիւնն Սեւ ծովու զրահաւոր նաւի մը շինութեան համար։

Պելճիա ոչ նուազ յառաջդիմութիւն ըրած ճարտարապետութեան եւ գեղարուեստից մէջ եւս։ Ցուցահանդէսի այս բաժանմունքները տակաւին թերի են և ալեսահի ամէն կողմերէ ճարտարապետական և գեղարուեստական նորանոր գիւտեր և աշխատութիւններ կը բերուին Անվէրս։

Ամեն օր ահագին բազմութիւն կ'այցելէ ցուցահանդէսը, բայց շնորհիւ կղերամիտ նախարարութեան գործաւոր դասակարգն անման մնացած է անկէ, որովհետեւ նախ որ գործաւորք անկարող են հեռու գիւղերէ և քաղաքներէ գալ Անվէրս և մի ֆրանք մուտք վճարել ցուցահանդէսին համար. երկրորդ որ Պելճիոյ ներկայ նախարարութիւնը գործաւորաց դասն հրաւիրած չէ մասնակցելու ցուցահանդէսին ըստ սովորութեան, և բոլորովին աւելորդ համարած է նոցա ներկայութիւնն. սակայն այժմ մասնաւոր ընկերութիւն մը կազմուած է նպատակ ունենալով դիւրութիւններ ընծայել գործաւորաց այցելելու ցուցահանդէսը։

Պելճիայէն յետոյ, Ֆրանսա առաջին տեղը կը բռնէ Անվէրսի ցուցահանդէսին մէջ. երեք պատճառներով կը բացատրուի այս. 1) Ֆրանսա Պելճիոյ դրացին է և Անվէրս շատ հեռի չէ, հետեւաբար Ֆրանսական վաճառքներու և արտադրութեանց փոխադրութեան համար մեծ ծախքի պէտք չկայ. 2) Ֆրանսական նախարարութիւնը 600,000 Ֆրանքի յատկացուցած է այս նպատակի համար. 3) Ֆրանսական ճարտարութիւնն արդէն զարգացման բարձրագոյն աստիճանն հասած է։ Ինչ եւ լինի, սակայն իրողութիւնն այն է որ Ֆրանսա առաջին տեղը կը բռնէ և իրմէ չատ ետ թողած է Գերմանիա, Անգլիա, Իտալիա, Շվէյց եւ Նորվէկիա, և ոչ միայն Եւրոպայի միւս տէրութիւններն, այլ եւ Միացեալ Նահանգներն իսկ։ Ֆրանսական բաժանումը կը գրաւէ աւելի քան 20,000 քառակուսի մետր, որ ամբողջ ցուցահանդէսի 1/5 մասը կը կազմէ։ Ֆրանսացի մասնակցողներու թիւն նոյնպէս կը գերազանցէ միւս տէրութեանց մասնակցողներու թիւը։ 9 000 մասնակցողներէն 3000ը Պելճիացի եւ 2000ը Ֆրանսացի են։ Ֆրանսական բաժնի չէնքին ճակատը կը փայլին Ֆ. Հ. ոսկեդրուագ գլխատառերը եւ Ֆրանսական ամենանշանաւոր քաղաքներու դրօշակներն ու զինանշանները կը ծածանին անդ։

Հարարտեստութեան բաժանումի ամեն կողմերը լի են այնպիսի ճոխ եւ շքեղ առարկաներով, որ բոլորովին հիացում կ'ազդէ այս տեսարան եւ մարդ կը շուարի, չը գիտէ ո՞ւր դարձնէ իւր աչերն, ո՞ր նիւթը նախադասէ, այնքան հիանալի, գրաւիչ եւ սիրուն է ամեն ինչ։

Ընդհանուր գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ միայն նկարագրել ատ այն իրերն որք առաւել կը գրաւեն հասարակութեան ուշն։ Այսպէս օրինակի համար գրեթէ կէս բոնական սրահի մուտքին առջեւ կառուցուած է Ֆուքէի, Փարիզի ակնագործին, մոլենագոյն թաւիշէ տաղաւարն որոյ շուրջն եւ ներսն միշտ խռնուած է հասարակութիւնը, գլխաւորապէս իդեալ սեռը Ֆուքէի շլացուցիչ ադամանդներն ու քարերը գրաւած են բոլոր տիկնոջ սրտերը, տիկնոց, որք ամենեւին բաժնուիլ չեն ուզեր այն տեղէն։ Այս վրանէն հինգ բայլ հեռի յատուկ դասայարկ մը դասուած էր հսկայ յիշակերտի մը, ամբողջովին արոյրէ շինուած։ Յիշակերտի գագաթն ահագին մեծութեամբ կը բարձրանայ Բըլէպերի արձանը ձիու վրայ կեցած, իսկ պատուանդանի վրայ կը գտնուի Կիւսդավ Տորէի ճարտարապետական մեծ թաղարը։ Յիշակերտի շուրջը կան արոյրէ շինուած բաղմաթիւ դէմքեր այնքան նրբակերտ, այնքան ընտիր եւ բնական որ թուի թէ կենդանի են։ Այս բոլորը Թիէպօ եւ եղբարց Փարիզի հռչակաւոր գործարանի աշխատութիւններն են։ Քիչ մը հեռուն երթալով միեւնոյն սրահին մէջ ուշադրութիւն կը գրաւեն Պրաքոնիէ եւ Ընի. գործերը. գեղանկար գործերը չբեղ դահլիճներու մէջ կրնան ամենաընտիր պատկերները գերազանցել եթէ միայն չջանակներու մէջ դրուին։ Զախ կողմը լայնարձակ շարուած են Փարիզու հռչակաւոր գործարանէր Օթթոյի արոյրէ շինած հոյակապ գործերն եւ արձանները։ Կը տեսնուի հեծեալ մ'որ իւր հայեացքն յառած է դէպ հեռուն. վրան նստելով մարդ կը կարծէ թէ յառաջապահ մ'է որ թշնամւոյն շարժումները կը դիտէ։ Հայեացքը մի կէտի վրայ կեդրոնացած է եւ այնպիսի արտայայտութիւն մ'ունի որով զգացես կ'զգայ թշնամւոյն շարժումներն, կը լսէ զորաց աղաղակն եւ ձիերու դոփիւնը, կ'զգայ եւ կը տեսնէ այս ամենը հեռուն, շատ հեռուն, մարդկային տեսութեան շրջանէն անդին. կէս օր է, արեգական ճառագայթները գլխուն վրայ կ'կնան եւ կը ծակեն աչքերը, այս պատճառաւ ալ ակ ձեռքը ճակտին դրած է։

Տարազագործութեան բաժանումը նոյնպէս չափազանց ճոխ և հարուստ է, որովհետեւ Անվէրսի ցուցահանդէսի Ֆրանսական բաժանման յանձնախումբն ամեն հոգ տարած է, որպէս զի Ֆրանսայի ամենաընտիր գործարանաց բոլոր նիւթերէն գտնուին անդ։ Անդ կը փայլին Լիոնի թաւիշի և մետաքսի ընտիր ծանուածքները։ Կաչեւ գործութիւնն այնպիսի կատարելութեան հասած է, որ անհնարին է կաշին թաւիշէն և մետաքսէն զանազանել, այնքան նուրբ և այնքան գեղեցիկ է։ Ինագիտութեան և այլ մեքենաներու տեսակները չատ չեն և այս կողմէ գրեթէ աղքատ է Ֆրանսական բաժանումը։ Փարիզի նորաձեւութեանց բաժնի վրայ ոչինչ կարելի է ըսել. ամեն ուրեք շլացուցիչ է. կանայք սխրացմամբ կը դիտեն այն հովանոցները, ձեռնոցները, նորաձեւ գլխարկները, հովհարներն և արդուզարդի բոլոր պարագաները զոր Փարիզ միայն կարող է արտադրել։

Հակառակ Ֆրանսական բաժնի ճոխութեան, ներքին զարդարանքն յոյժ աղքատ է իւր գեղով և տեսարանով։ Իսկ այս թերին կը լցնէ Ֆրանսայի գաղթականութեան բաժանումն, որ բոլորովին զատուած կը կը գտնուի Ֆրանսական բաժանումէն։ Կը տեսնուի պարտ մը կառուցուած Գոչին, չինի փայտէ քառակողմի սիրուն ոճով, ոսկեզօծ աշտարակներով և գեղեցիկ լուսամուտներով։ Այս պարմը 1000 քառակուսի մետր տեղ կը բռնէ։ Ֆրանսական մէջ մի գաղթականութիւն ունի իւր առանձին վարեր և այցելուն ունի լիակատար յարմարութիւն դիտելու Թոնքինի, Սենեկալի, Անանամի, Գոչինչինի, Կալենիայի, Կուատրլուբի և այլ Ֆրանսական գաղթականութեանց բաժիններն, որոցմէ իւրաքանչիւրի մէջ ի տես դրուած են թանկագին գործեր և տեղագրական ընտիր հաւաքածոյներ, որք յիշեալ երկիրներու զէնքերն, հագուստներու տեսակներն և միւս արտադրութիւնները կը ներկայացնեն։ Այս բաժանումներէն չատերու մէջ կան այն երկիրներու մարդիկ, որք նոյնպէս ցուցահանդէսի հեռաքրքրական տեսարաններէն մին կը կազմեն։

Ի վերջոյ թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ՛ Ֆրանսական գաղթականութեանց բաժանումներն իրենց գեղեցկութեամբ, զարդարուն սիւներով, ակնագործութեան, ոսկերչութեան, ասեղնագործութեան եւ գերձակութեան ընտիր գործերով ցուցահանդէսի մէջ առաջնակարգ դիրք մը կը գրաւեն։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՖԱԼԻՖՈՐՆԻԱ ՆԱՀԱՆԳԻ ՀԱՅԵՐՆ. — ՁԷՐՔԻ ՍԻՓԻՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ. — ԸՆԿԵՐՎԱՐՍԿԱՆԵՒ Մ ԵԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՈՒ։

ՁԷՐՔԻ ՍԻՓԻՒ, յունիս 8

Քալիֆորնիոյ Հայք Միացեալ Նահանգաց հայ աշխատաւորներու բարեբաղդ դասը կը կազմեն. սոքա կ'զբաղին ընդհանրապէս երկրագործութեամբ, և կը ընակին մեծաւ մասամբ ագարակներու, այգիներու և դաշտերու մէջ, զուարթալի ու առողջաբար օդի տակ անցուցնելով դեղջկական ամենաապարզ ու խաղաղ կեանք մը։ Ուրախութիւն է մեզ տեսնել մեր Քալիֆորնիոյ Հայերն՝ գործարանաց մէջ փակեալ աշխատելէ խսպառ ազատած, որք կեանքերնին կամ առողջութիւնին վնասելու դրդիչ մէջ չեն գտնուիր բնականաբար։ Կրնամ անշուշտ բարեբաղդ կոչել մեր երկրագործներն երբ զրկուած չեն վայելելէ Ամերիկայի Հայաստանն, ծծելէ մաքուր օդ մ'ու աշխատելէ ոչ իբրեւ ստրուկ գերի՝ ինչպէս որ կը շարչարուին գործարանաց մէջ աշխատող բոլոր Հայերն առանց իրենց ըրածանց արժանաւոր փոխարէնն ստանալու։

Նահանգիս Հայերն հաստատուած են Ֆրէսնօ Սիթիի եւ անոր մի քանի շրջակայ այգիներու եւ ագարակներուն մէջ, ուր կ'ապրին կրկնացեալ առանց սերտ յարաբերութիւններ ունենալու երկրացի ժողովրդոց հետ. սոյն քաղաքս որոյ հաստատութիւնը տեղի ունեցած է ներկայ դարուս մէջ՝ կանգնած է բարեբեր հողերու վրայ, եւ մին է Քալիֆորնիոյ վաճառական քաղաքներէն, որուն կարեւոր դիրքն երկրագործութեան կեդրոն մ'ըրած է զայն։

Սոյն վայրերու հայազգաց մէջ չկան ազգային ու կրօնական սորբ զգացումներ, [illegible] լաստրոզ ազգասէր եւ կամ կրօնասէր կոչուելու արժանի անձեր կարելի է գտնել։ Կ'երեւի թէ զաղմունք ու աշխատութիւն, պանդխտութեան ցաւերը ու հոգեր մոռցուցնել տուած են իրենց ամէն ինչ։

Տեղւոյս ազգայնոց թիւը 90է անդին չանցնիր 7-8 ընտանիքներով մէկտեղ. սոքա՝ ինչպէս ըսի վերը՝ երկրագործ ու այգեգործներ են, որոցմէ չատեր ունին գոհ վիճակ, չատեր ալ գոհ կացութիւն, սակայն գոհ են առհասարակ երկրի օդէն, բերքերէն ու պտուղներէն։

Ուրախութեամբ կը լսենք որ Գ. Մինասեան Ֆրէսնօ Սիթիի մէջ յատուկ դրասենեակ մը հաստատած է մշակելու հոգ խնդրող երկրագործաց երկիր բաժնելու նպատակաւ. արդէն տեղւոյն Հայոց մշակելիք երկիրներն կը վերաբերին յիշեալ անձին, որոց յանձնած է զայնս ի մշակութիւն՝ երկրին օրինաց համաձայն։ Նաեւ կը տեղեկանանք որ ապագէր դրամատէրն մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ընելով մեր Ֆրէսնօ քաղաքի հայազգիներն, դիւրամատոյց պայմաններ կ'առաջարկէ դոցա ի քաջալերութիւն, և արդարեւ ընդհանուր գոհունակութեան արժանի է Արդց Հայասէրին գովելի վարմունք։ Քալիֆորնիոյ վրայ գրութիւններ ուրիշ անգամ կը թողում։

* * *

Տեղւոյս Հայկական Միութիւնը քայլեր սկսեց փոխել, արդեօք յառաջ երթալու համար։ Կոմսարումները կը շարունակուին առանց արդիւնք մը ցոյց տալու. ընթերցողին ծանօթ երգեր կ'երգուին, աղօթքներ կ'ըլլան եւ մաղթանքներ կը բարձրանան միշտ, սակայն միութեան ազգային (կրօնական միանգամայն) [illegible] լու դաղափարն չիրականացաւ [illegible]

Երեք շաբթի առաջ դումարման [illegible] երիտասարդ մը խօսեցաւ ազգային ու բարոյական նիւթի մը վրայ. ոմանք ուրախութեամբ ընդունեցին միութեան մէջ բարեփոխութիւններ մտցնելու օրը մտածեցած կարծելով. իսկ ոմանք «Եկեղեցւոյ մէջ, մանաւանդ կրօնական դումարումներու մէջ գիտական կամ ազգասիրական քանի վրայ ատենախօսել արգիլեալ է մեզ. մենք աղօթելու եկանք հոս, եւ ոչ ուրիշ բանի» ըսելով միայն չատացան . . . :

Նոյն երիտասարդն անցեալներն դարձեալ ատենախօսեց քանի մը բարեկամներու խնդրանօք. ատենաբանը աւելի կրօնական ձեւի տակ սկսած էր խօսիլ անշուշտ՝ ունկնդիրներէն չատերը չի սրդողեցնելու համար, սակայն կարգ մը Քրիստոնեայներ դիտողութիւններ կ'ընէին երբ ատենաբանը «Հայրենասիրութիւնը հայրենեաց քարը ու փայտը պաշտել չէ» ըսելով կը բացատրէր հայրենասիրութեան ինչ ըլլալն, յարելով թէ և հայրենասէրին առջեւ արգելքներ յարուցանող և ազգասէրին համար նզովներ կարդացողներն Քրիստոնէութեան հոգեւոր դէմ կը գործեն. մեր Փրկիչը իւր կենսատու աւետարանին մէջ «վա՛յ» չըրաւ հայրենասէրին, այլ իւր անմահ արեամբ նուիրագործեց ազգասիրութեան արդար սկզբունքն եւ եւ։»

Նիւ-Եօրքի «Փրէսպիթէրիէն իւնիրն» ատենն միութիւնը անսահմանակ կասեց անցեալներն Պատուելի Խ. Անչէլիեանն՝ Հայկական Միութեան հովիւ ու քարոզիչ կարգելով զայն։ Սոյն քարոզչին յանձնած են նաեւ Նիւ Եօրքի, Պրուքլինի եւ Ճերզի Սիթիի մէջ գտնուող անհովիւ ու եկեղեցի (ժողովարան) չի յաճախող Հայերն եկեղեցի մը առաջնորդել եւ նոյն՝ քաղաքաց հայ տիկիններուն անդը դասախօսել. յիշեալ վերապատուելի անձն իւր պաշտօնի գլուխն անցած ու սկսած է խրատել, դասախօսել ու քրիստոնէութեան ճշմարիտ

Գիրանոցի և օտար երկրներու ամէն հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով։

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CH^ie FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԹԱՑՂԱՆՈՎ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ, ԿԷ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԻԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՁԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԹՌՉԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաքսիւլներէն եւ շաքարաւանտներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԹԱՑՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախապարական որոշմամբ եւ ըստ խորհրդոյ Առողջապահական Ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են եւ Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր պոմպ կը պարունակէ 70 բասթիլ

Գնելու են Մանչուրիան գործածուելիք եղանակի մասին

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ–Մէնհուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի կնիքն)

Այս բասթիլները ծծելու միջոցին, ընչուած օդը կ'առնու խայծդանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներդործման այն մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ բասթիլներն այնքան ազդու են այն ամէն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծդան գործածել։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ զրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ ընչելու ենթարկեալ են։—Ցրանտալի եւ օտար երկրաց մէջ, այս բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի դերազանցութիւնը։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35։ Կը ծախսուի ամէն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ՕՍՊՈՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ՝ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԲԵՆԱՅՆ

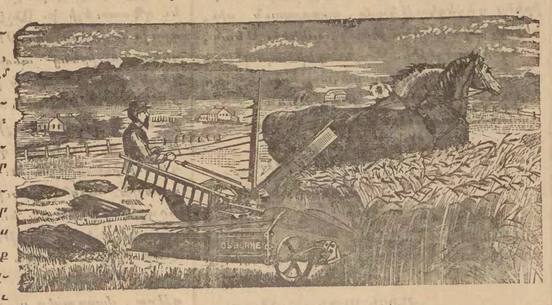

Օրը 33,000 քառակուսի կանգուն, լայնքն 55 թէնիմ կը հնձէ, ծաւրութիւն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Ակրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճըլար ճատէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշը, Եուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ՆՈՐՏՏԱՑՂԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ցիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԻՐ ԵՒ ԱՄՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ–ԳԱԲՈՒ, ՀՃԼԱԼ ՊԷՏ ԽԱՆ

505

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ն երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԹԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցելու իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. սակայն, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·50 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վերջամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք։

Թարգմանիչ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԻՐԳԷՅԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վ.ջլսաա փողոց, թիւ 29, Գերմանական Թղթատան դիմաց.

Ընկերութեան տեղապահն է Ս. ՍՏԻԼԻՐ

ԶՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

Ա. Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՊԱՏՈՒՆ

ԵՐԱՖՇԱՆԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Թիւնէլի քով, Թիւ 28

Վաճառատան մէջ կը գտնուին Դաղդիոյ և Գերմանիոյ հարուստագոյն գործարանաց ընտրելագոյն Դաշտիներ անմրցելի ածան դներով և ամէն տեսակ երաժշտական գործիքներ, նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և այլնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն։

Վաճառատուն պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով։ 37—40

Ա. ԶԱՐ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎ ԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՅԱՒԻ

ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Ցատուկ դեղեր մը, պատրաստեալ Ի Ս. ԲԱՍԹՈՐԻՏԷՍ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի դինն է

5 ՂՐՈՒՇ

Կը գտնուի Մ. Բասթորիտէսի քով, Ղալաթիա, Բարաքէօյի կամուրջին մօտ, թիւ 5

ՊՈՒՏԱ ԲԷՇԹ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍ

ԸՆԴ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԲՈՏՈԼՅԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

ԲԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ 1885 ՄԱՅԻՍ 1ԻՆ, ԵՒ ՓԱԿՈՒՄԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ Վ.ԵՐՋԻՆ

ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԸ պիտի պարունակէ Երկրագործութիւն, Շահագործումն հանքաց, Արուեստք, Առողջապահութիւն, Հանրային կրթութիւն և Գեղարուեստ։ Պիտի միանայ Մեքենայից, Ընդեղինաց և Կենդանեաց Միջազգային Ցուցահանդէսի մը հետ

Հանդէսք

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 100,000 ՖԻՈՐԻՆԻ մեծ բաժնով մը։ Գին մէկ բաժնի 1 ՖԻՈՐԻՆ

ՊՈՒՏԱ-ԲԷՇԹի երկաթուղին ամէն կայարանաց մէջ հաստատեալ պաշտօնական գրասենեակք պիտի հայթայթեն հարկ եղած տեղեկութիւնները բնակարանաց համար։

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ԶԻՄՆԷԼ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻԻՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

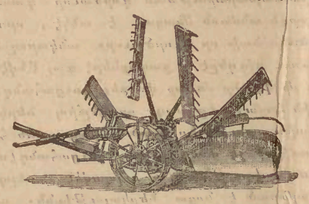

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չմնայ կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն։

502

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀԱՄԱՐ ԳԻՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթէօղ»ի դինուոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պերթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիրէք Ֆրանսէզ։

Marque de Fabrique.

«ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»

ՎԱՐՉԱՏՐԵԱԼ ՇՈՒԱՅՐԱՄԱՎ

Ամսթերտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Լինելն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծդանը (դաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒԶՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծդանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒՌԺԻԶ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծդանի ՌԻԻՍ պատրաստութիւնք միայն անոր հաւն և հատն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քառասուն մը բուժիչ սկզբունքներու։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» ուռնուլ առանց բնաւ Ցաւուցանելու։ Մինչդեռ խայծդանի քսան քառասուն ղեպեց վրանդասոյ բորբոքառաջ կը բերեն։

ԹԱՑՂԱՆԻ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԵՐԵՔՊԱՏԻՒ ԱՀԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը չիլով կը ծախսուի 1·50 Ֆրանքի 20 վոր խայծդանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող չիլը 2·50 Ֆրանքի կը ծախսուի։

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Ժ. ԱԼԲԵՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա–Սուտա

469—Մեծ փողոց Բերայի—469

Կ. Պոլիս

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ըստ բանի յանախորդաց կերեւի թէ խանութպանք ոմանք անվայել սովորութիւն ըրած են իրենց վաճառատուները Մինասեան Ամերիկեան վաճառատան ճիւղը կոչել։ յանախորդ չահելու նպատակաւ, երբ չգիտցողներու կողմանէ իրենց հարցուի Ամերիկայի վաճառատան ուր լինելը։ Վասն որոյ առ ի զգուշութիւն Ս. Մ. Մինասեան և ընկերք պատիւ կը հրատարեն ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան վաճառատունը, որ հաստատուած է 1852ին, բարձր չէնք մի է եւ կը գտնուի ի Ղալաթիա Բէրչէմպէկ Փաղարի մօտ Եէնի Ճամի կոչուած մզկիթի դռներէն մէյն կից, եւ թէ յայլսի ի Ղալաթիա ի Բերա և կամ Պոլսոյ կողմը ճիշդ չունի։

ՄՈՒԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախսուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմպէկ բաղարի մօտ Եէնի Ճամիի դրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայրկենական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը մշնայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վայելեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու ոմանց իսկ դարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկի կաթսաութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ ամիսը տասն մ'անգամ կը բռնէ Լիվերբուլի Մէնչեսթրի Ամերիկայի դէմ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օսանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Սորրաքօ	2,500
Ավէրօ	3,000	Նանթ	2,500
Պորնիա	4,600	Բալտիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալթիքա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէքսոնիա	5,000	Սիդնա	4,600
Փրուսիոնիա	4,700	Սարպէտոնա	3,000
Շէրպուրգ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմերարա	2,500	Սիտան	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, նաւապետ Ռեայթ, ամսոյս 27ին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Տէտալատի ճանրով։

Թրինիտատ շոգենաւը, նաւապետ Ճոնէս, յուլիս 6 ն Լիվրբուլէն ատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Սառոգարան արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ–Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

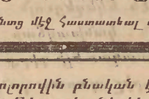

ՍԱՔՍՈՆԻԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԲԻԼԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօրնէ դէմ կանոնաւորապէս բռնող

Սամսոն, Տրասիզոն և Պաթում երթալու յատաջիկայ շոգենաւն է Լանտրէլ որ յուլիս 1 ին Մարսիլիայէն և յուլիս 7ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալու յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէնդելի։

Ո–ղբէնի և արտ ուղեւորութիւն

Նաւագէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՊՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ

Մուսխանէ փողոց, թիւ 141

516

ԲԱԲԱՑԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի, Մէնչեսթրի և Օրեսայի դէմ կանոնաւորապէս բռնող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրք
Աբարաա	2,500	Ռոսէլլա
Աղբատիա	2,500	Քրուիչշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքք
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Ռումելիա	2,800	Ֆոթիքճիլ

Բլանդին շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասկոթին շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվերբուլէն ատ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի

ԹՈՎԼՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանոն	4,500
Անտէլս	3,000	Մարէնկ	4·300
Արկս	4,300	Մարսոլ	2,500
Պասսանս	3,500	Միլս	2,000
Պորտմոր	2,200	Նէրս	2,000
Պրամս	2,000	Օթելլս	5,000
Գէլլրս	2,600	Օրլանտս	3,000
Գալիբաս	2,500	Օտրանդս	4,500
Գամէս	2,400	Օգդէն	2,000
Գադս	2,000	Բաուիթիք	1,200
Գոմն	2,700	Բալէմս	3,200
Տիսս	2,500	Բատէր	1,700
Տօմինս	1,800	Բիդս	2,800
Իրանքս	2,600	Ռիանթս	4,400
Տրանդս	2,600	Ռինպատս	3,200
Իսալքան	800	Ռոլլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Սամնոս	5,500
Ֆրամինկս	1,600	Սամէս	3·500
Կալիէնս	5,500	Սալէրնս	4,000
Կիդանս	2,200	Սաքսս	2,000
Կոզզ	1,800	Սիլվիս	2,000
Կրօսնս	2,200	Սորենդս	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիսայնս	3,000	Թրիկեր	1,300
Հիսմարդ	1,200	Թրէնս	2,800
Ճիսս	2,300	Քանդոս	3,600
Ֆէլոս	2,000	Եէնս	1600
Քօմնս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	1,40

Պրտոնս շոգենաւը, նաւապետ Պիթէնսիճ, ընդհանուր վաճառքով Հալէպ ատ հասած, պարպած և յՕտէսա ուղեւորած է։

Տրէսէ շոգենաւը, նաւապետ Տուբլառ, ընդհանուր վաճառքով Հալէպ մեկնած է ամսոյս 13ին, Մարթա հանդիպելով Պոլիս գալու և Օտէսա երթալու համար։ Ցուլիս 1ին ատ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ծառայեցուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻԵ ԸՆԿ.

Գործակատ

Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միսէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլի և Աբերտիլէյ դէմ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերտիան	2500	Ֆլամենեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտարտզեան	2500	Ֆլամվեան	3700
Ամերեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իսպերիան	5500
Գոմարիան	6000	Իտալիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիսուրեան	2500
Սպրէնեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օբրթոյ	700
Լէմիբրեն	3700	Բէրտիան	3800
Դապրան	3700	Պարտան	0000
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ամերիան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, ամսոյս 4ին Օտէսայէ ատ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼՕՖՏՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատեղաք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնիս

Կ. Պոլիս, Իստանբուլ Լաֆոնդէն.

Ճիսպրդար, Պ. Պ. Բարվըր Եղբարք

Այնեքանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.

Մարդա, Ա. Քամիլերի.

Շիրա, Ա. Մ. Մամբօրտաղ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի և Մէնչեսթրի դէմ բռնող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օասրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրս	3000
Սէսոսթրիս	3250	Ադրանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոքիս	800
Մակտարա	3250	Ամնոս	800
Մարիսթիս	3250	Սեսիլ	700

Օասրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 27ին Բոմբէյէն ատ պիտի վերադառնայ և անմիջապէս պիտի ուղեւորի Լիվերբուլ։

Մէնդելա շոգենաւը, նաւապետ Թոմաս, ամսոյս 29ին Լիվերբուլէն ատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանլըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սքուիդ, Լիվերբուլ

Ա.րատօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՂ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻԻՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

կսկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻԻՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՄԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս	6 47	6 50	7 45	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 42	6 32	7 ...	7 30
Գուլա–գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի–գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 45	7 46
Տալուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 48	7 49
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 43	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54
Եէնի–գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մարդիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10
Ա.յ Սթեֆանո	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 48	...	...
Քիւչիւք Զէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...

ՔԻՒԶԻԻՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՄԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Զէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...
Ա.յ Սթեֆանո	...	6 44	...	7 45	...	8 41	...	...	9 38	...	...	11 20	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...
Մարդիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 83	7 5	...
Եէնի–գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58
Սամաթիա	6 47	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 46	11 16	11 48	...	1 49	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2
Տալուտ փաշա	6 22	7 17	7 4	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7
Եէնի–գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10
Գուլա–գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3